IX. évfolyam. 162. szám. Kedd, 1875. oktober 12.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20.—
Félévre . . . . 10.—
Negyedévre . . . 5.—
Egy hóra . . . 1.80
Egy szám 8 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr. többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 50 krajczár.

Egyetértés és Magyar Ujság

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Szerkesztői iroda: Budapesten IV. megyeháztér 9. sz. hova a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-Hivatal: Budapest, IV., Megyeháztér 9. sz.
Vodiáner F. nyomdájában

Felhivás.

Azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejárt, — tisztelettel felkérjük előfizetésük mielőbb megujitására hogy a lap szétküldésében fenakadás ne történjék.

Előfizetési feltételek

az

„EGYETÉRTÉS és MAGYAR UJSÁG"-ra.

Évnegyedre . . . . . **5** frt. — kr.
Félévre . . . . . **10** frt. — kr.
Egy hóra . . . . . **1** frt. **80** kr.

Az előfizetési pénzek s utalványok az **„Egyetértés és Magyar Ujság"** kiadóhivatalának Vodianer nyomda, megyeháztér 9. szám alatt küldendők.

Helyzetünk.

V.

Pedig nagy ideje, hogy komolyan nézzünk szeme közé helyzetünknek.

Az 1867-iki politikai rendszer megfeneklett. Nincs ember ez országban, a ki azt kielégitőnek s olyannak találná a mi köztünk és Ausztria közt állandó modus vivendit képezhessen. Közelget az idő, midőn ezen rendszer Magyarország államháztartásának fentartására nézve tényleg s a szó legszorosabb értelmében fel fogja mondani a szolgálatot. Ezt az időpontot bevárnunk nem tanácsos; előre kell gondoskodnunk. Közelget egyébiránt a tiz éves szerződések lejártának ideje is. Az 1867. XII. törvényczikket, melyben a közösügyi rendszernek alapja lerakva van, el lehetne törülni addig is, mert ez nincs időhez kötve, de a szerződések lejárata, késztetni fog bennünket, ha nem akarnók is, revisió alá venni a fenálló rendszert, a köztünk és Ausztria közt fenálló viszonyt. A dolognak roppant fontossága követeli, hogy jó eleve tegyük megfelelő megfontolás tárgyává, szükséges, hogy előre tisztában legyünk azon állásponttal, melyet e tárgyra nézve nagyban és egészben elfoglalnunk kell. És miután ezen viszony ép ugy Ausztria ügye, mint a miénk, szükséges, hogy egy komoly szót váltsunk Ausztriával.

Midőn azt mondom: Ausztriával, értem mindazon lajtántuli tényezőket együttvéve, kikkel nekünk negyedfélszáz év óta dolgunk van; értem az udvart, a katonai és más kormányt s az egész népet, Bécscsel együtt különösen, — mely az alkotmányos rendszer behozatala óta szavát a Reichsrathban, különféle gyülésekben és a sajtóban hallatja. Mindezen tenyezők hangulatának nyilvánulásában velünk szemben meglehetős homogenitás nyilatkozik.

Velünk szemben az alkotmányos Ausztria nem sokat különbözik a korábbi absolut rendszer alatt levőtől. Ausztriának alkotmányos tényezőitől nagyobb barátságot a régi osztrák barátságnál, fájdalom nem tapasztalunk.

Micsoda viszonyban állunk ez idő szerint, tényleg és a valóságban Ausztriához? Ott van a papiron a dualismus, a paritás, Magyarország önállósága, oly nagy mértékben, milyenben azt negyedfél század óta nem élvezte (?) a tény azonban az, hogy Ausztria akarata sorsunk mérlegére önsulyként nehezedik. Törvényeink szerint lehet magyar bank. Nincs. Állithatunk határvámot. Kormányunk nem is gondol rá. Miért van ez igy? Azért, mert kétségtelen dolognak van elfogadva, hogy ha ezeket követeljük, felbomlik a barátság, s ha sikerülne is keresztülvinnünk, felidéznők vele Ausztria részéről a reactiót s elveszthetnők „a meglevő jót." Ez az ultima ratió, mely egész helyzetünk felett uralkodik, s mely nálunk minden fontosabb politikai kérdésnél a háttérben áll.

Kétségtelennek van elfogadva, hogy ha köztünk és Ausztria közt conflictusra kerül a dolog, annak ránk nézve kedvezőtlen és végzetteljes kimenetele kétséges nem lehet. És mellőztetik teljesen a dolognak másik oldala az t. i. hogy ha kedvezőtlen lehetne is reánk nézve közvetlenül az összecsapás, közvetve veszélyes, sőt végzetszerü lehetne viszont Ausztriára nézve is, mint ezt az 50-es és 60-as évek kimutatták, annyira, hogy mindent egybevéve a conflictusnál egyenlő esélyekkel birunk.

De nem erről van szó e pillanatban. A mi megfeneklett állami gazdálkodásunk, a mi pénzügyi bajaink egészen uj körülményeket hoztak létre, melyek a köztünk és Auszria közt az együttélésre nézve eddig fenállott viszonyt lényegesen alterálják. Az uj körülmények abból állnak, hogy a mi állami gazdálkodásunk zátonyra jutott. Midőn egy ország odáig jutott, hogy afféle extravagantiakkal akarja rendezni államháztartását mint a milyeneket akar a mi pénzügyminiszteri exposénkalkalmazásba venni, akkor nyilvánvaló a zátonyra jutás. Extravagantia a kivánt adóemelés és annak a jövőre is kilátásba helyezése, extravagantia az ugynevezett áldozatkészségnek permanentiába helyezése, extravagantia az adóbehajtásnak nálunk gyakorlatban levő módja t. i. a rendszeresitett executio, azon rendszabályokkal együtt, melyeket már Ghyczy Kálmán hozott javaslatba, s melyeket vagy hozzá hasonlókat Széll Kálmán behozni akar.

Ezen helyzet tarthatatlan. Ezen rendszer mellett nemcsak az áll előttünk, hogy Magyarországnak anyagilag tönkre kell mennie, hanem az is, hogy az alkalmazandó eszközök tényleg megtagadják a szolgálatot. Magyarország kénytelen ennélfogva azon eszközöket venni alkalmazásba, melyek nagyon is hathatós és biztos eszközei a segélynek, eddig azonban politikai okoknál fogva teljesen kivül maradtak a számításon.

Két módja van a pénzügyi mérleg javitásának: megtakaritás és jövedelem szaporitás. Vagy egyiket vagy másikat vagy mind a kettőt együtt kell használni a körülményekhez képest. Magyarország kimeritette már teljesen a jövedelem szaporitásának eszközeit, sőt már az absurdumig ment e tekintetben; a megtakaritás tekintetében tehet tán még egyetmást, de itt igen szük téren mozoghat a mostani körülmények közt. Ugy a megtakaritásokra mint a jövedelem szaporitására nézve hathatósabb és uj eszközöket kell elővenni s ezek nem lehetnek más mint az önálló hadügy és a magyar határvám.

Eltekintve minden egyébtől, Magyarországnak e két dologra, mint financzialis eszközre van szüksége. Igaz, hogy az önálló hadügy, pénzügy és vámügy annyit is jelent egyszersmind mint Magyarország állami önállósága, de ezen kérdések jelenleg nem azon oldalról állanak előtérbe, a melyről tekintve követelte 1867-ben és utána az ellenzék, hanem pusztán az anyagi, a pénzügyi oldalról, a megélhetés szempontjából. Hogy a dolognak két különböző oldala complicálva van, az a helyzet természetében fekszik s Magyarország nem oka annak, ha akkor, midőn anyagi megélhetésének mellőzhetlen eszközeit követeli, azon helyzetbe jut, hogy állami önállóságot követel.

Tud-e Ausztria más módot Magyarország ügyeinek rendezésére? Mert Ausztriára nézve is létezik az a feladat, hogy Magyarországot rangirozni kell, rá nézve is igen nagy fontosságu ez a kérdés, ezzel neki is tüzetesen kell foglalkoznia. Miért? Azért, „mivel Magyarország épen osztrák szempontból tekintve, a birodalomnak, vagyis mint most mondani szokás „A monarchiának" kiegészitő része."

Magyarország baja a birodalomnak baja egyszersmind, s legyen egy test a közös birodalom, legyenek siami ikrek a birodalom két felén, egészség, élet és halál a test bármely részének, vagy az ikrek bármelyikének állapotától függ. Magyarország baján segiteni birodalmi érdek, közös feladat.

Szünjék meg ma Magyarországnak különállása, olvadjon be a birodalomba ugy, mint bármely más Kronland, ez csak a leltár terhével történhetik meg. Ausztria feladata s terhe marad elintézni a birodalom ezen részének baját. Ez a dolognak egyik oldala, de van egy más is. Az t. i., hogy magának a birodalomnak érdeke oly karba hozni egyik részét, — majdnem hasonfelét, hogy a culturában és anyagi gyarapodásban emelkedjék; igy a mint van, kevés hasznát veszi a birodalom, Magyarország mostani megbénult állapotában nem képes az erőnek azon adalékával járulni a birodalom erejéhez, melyre ennek szüksége van.

A kérdés csak az lehet, miként lehetne czélszerüebben eszközölni Magyarország ügyeinek rendbehozatalát és anyagi emelkedését.

Mi azt mondjuk: Magyarország állami függetlensége, melynél fogva rendelkezhetnék a czélravezető eszközökkel; Ausztria azt mondhatja: majd kezembe veszem az ügyet én magam, ti nem tudtatok boldogulni, majd csinálok rendet én.

S ám tekintsünk el tökéletesen attól, hogy miként jutna Ausztria azon helyzetbe, hogy ő rendelkezhessék Magyarországon, vajjon lehetséges volna-e ezen helyzetbe jutnia, concedáljuk, hogy a conflictus eredménye nem lehetne kétséges, tekintsük a dolgot tökéletes objectivitással. Miféle eszközök állanának Ausztriának rendelkezésére?

Az adó behajtása sokkal nagyobb nehézségekkel járna mint most, mert a dolog érdemében fekvő akadályokon kivül még egészen más tényezők is járulnának hozzá. Gondoljunk vissza a bachkorszakra. Akkor sokkal kisebb volt az adó mint most s még most a tavalyi sanyaru évben is befolyt az összes adó, sőt még némi hátralék is, a létező roppant adó és bérhátralék épen a bachkorszakból származik, midőn a jóval kisebb teher mellett bő esztendők jártak. Arra tehát, hogy adó utján nagyobb összeget fogna bevenni Ausztria, gondolni sem lehet, sőt inkább bizton lehet állitani, hogy kevesebbet venne be. Másnemü jövedelemszaporodás eszközlése tekintetében Ausztria semmivel se volna előnyben; hogy a mi kormányainkénál nagyobb ügyességet fejtett volna ki erre nézve, az absolut rendszer alatt, egyátalában nem bizonyitotta be. A mi a belszervezet kérdéseit illeti, megtakaritható az országgyülési költséget; meghagyná-e a központi kormányzat mostani miniszterium alakját vagy helytartóságot állitana — ez nem tenne a kiadásban valami nagy különbséget, lehetne tán alkalmazni azt a tárczareductiot, melynek terve talán készen van b. Sennyeynél. A mi a többit illeti, nem volna sok átalakitani valója, gondoskodtunk erről mi magunk 1867 óta; a visszatérő „bachrendszer" egész megelégedéssel mondhatná hozzánk visszatérve: tout comme chez nous. Itt találná azon módon az egész pénzügyi adminisztratiót; még a zsandárok is megvannak Erdélyben, megvannak az állami méneseknél a Beschäl-Departement legényei. Megvannak a kinevezett törvényszékek a járásbirák; a végrehajtók intézménye csak kiegészitő folytatása a bachrendszernek; visszahoztuk még a közjegyzőket is, ezeket azonban valószinüleg elkergetné mint az első saját kiadásabelieket. A tanfelügyelők beillenének az uj Wirthschaftba. A megyéket bátran meghagyhatná ugy a mint vannak, ezek a légynek nem ártanak s maradna mégis egy két mézes madzag; még az utmutató karók sárgafekete festése is megvan, Erdélyben érintetlenül mint mondják, vagy lemosta róluk az eső azt a háromszinü rosz festéket, melyet a nemzeti lelkesedés hamarjában rájuk mázolt. Átalában annyi mindenféle rendeztetett itt el a „másik miniszteriummal egyetértőleg", hogy nem volna sok reorganisálni való, a miből azonban az is következik, hogy a belszervezetnél sokat megtakaritani nem lehetne.

Az államvagyon elidegenitéséből alig szerezhetne valami nagyobbszerü segédforrást, habár nem állanának is előtte azon tekintetek, melyeket oly helyesen és szépen adott elő Széll Kálmán pénzügyminiszter ur. Utóvégre is, bármilyen kormánya legyen is egy országnak, egyik se tarthatja feladatának azt, hogy az általa kormányzott országot anyagilag tönkre tegye, mert maga alatt vágná a fát. Mig Magyarországon nem növekedik a belforgalom és a vagyonosodás, addig itt az államvagyont tömegesen eladni vagy egyátalában nem lehet vagy oly vesztegetés utján lehet csak, melyből kevés a haszon s azért czéltalan. — Ha hitelmüveletek utján akarna megtakaritásokat eszközölni, ezt csak saját hitelének segitségével tehetné, de ugy áll-e saját hitele, hogy azzal a mienket fedezhetné s nem fogna-e törököt az ily teherrel megaqnirált birtokkal, nem tenné-e tönkre saját hitelét az efféle jótállással?

Hiába contumaczirozná tehát Ausztria Magyarországot, pénzügyi bajain nem segithetne s nem eszközölné azt, hogy a birodalomnak ez a része, majdnem fele, mostani bénult helyzetéből felüdüljön. Ausztria ellenben igen is koczkáztatná azt, hogy maga is belekeverné magát Magyarország miatt nagy pénzügyi zavarba, koczkáztatná az alkotmányosságot, a mely tarthatatlan akkor a birodalom egyik felében, midőn a másik ostromállapot alatt áll.

Más bajokról, melyekkel járna a contumaczirozás, ne is szóljunk. Ha annyiból állana is az egész, hogy csak decretálni kellene s végre lenne hajtva minden akadály nélkül, a kivánt siker egyátalában nem volna vele elérhető.

Mocsáry Lajos.

A delegatiók tárgyalásaikat jövő szombaton szándékoznak bevégezni. E czélból az osztrák delegatió is egy külön albizottságot választott a két delegatió határozatainak összeegyeztetésére.

A két delegatió határozatai közt lényeges **különbözetek** merülnek fel. Igy a hadsereg rendes szükségleténél az osztrák delegatió 204,454 fttal, a rendkivülinél pedig 877,700 frttal többet törölt mint a magyar, másrészt a magyar delegatió a rendkivüli hadügyi szükséglet egyéb tételeinél 102,000 frttal ment messzebb törléseiben mint az osztrák delegatió. — A tengerészet rendkivüli szükségleténél a magyar delegatió egy pontnál 10,000 frttal törölt többet mint az osztrák delegatió, mig viszont emez más két pontnál 717,200 frttal törölt többet mint a magyar. — Végül a magyar delegatió az 1873-ki hitel-maradványok felhasználási és elszámolási idejének meghosszabbitását illetőleg a meghosszabbitást az egész hitelmaradványra nézve megadta, mig az osztrák delegatió 100,000 frtnyi összeget ez alól kivett. — Ha tehát mindegyik delegatió elfogadná a másik többtörléseit, ez esetben az egész budget 2,011,354 frttal könnyittetnék meg.

A „Montagsrevue" a leghatározottabban állitja, hogy az osztrák kormány a magyar kormány két emlékiratára a **bankkérdésről** és a fogyasztási adóról régen és határozottan tagadólag felelt. Az osztrák pénzügyminiszter kijelenté, hogy a bankkérdés minden megoldási módozatának előfeltétele a valuta rendezése. — A fogyasztási adó tárgyában az osztrák p. ü. miniszter hangsulyozza, hogy a mostani elszámolási módozat volt egyike azon feltételeknek, melyek mellett Cislajtánia a 70%-es quotát elvállalta.

A kormány a képv. ház összeülése után azonnal, alkalmasint már a nov. 4. vagy 5-iki ülésben több, a **közigazgatási reformra** vonatkozó tjavaslatot fog kormánypárti lapok értesülése szerint beterjeszteni. — Mialatt a ház a költségvetés tárgyalásával lesz elfoglalva, azalatt e javaslatok az illető szakbizottságokban fognak tanácskozás alá vétetni. Még az első ülésszak folyamában előterjeszteni a kormány reform-javaslatainak hátralevő részét is, elhatározott szándoka levén, hogy az egymással szerves összefüggésben álló reform-javaslatok alapján 1877 január 1-én már az uj közigazgatási szervezet kezdje meg működését. — Hogy melyek leszsznek a november elején, első sorban előterjesztendő javaslatok, azt természetesen egész biztonsággal ma még annál kevésbé határozhatni meg, minthogy némelyikök még munkálat alatt áll, s véglegesen nincs is az illető miniszter, esetleg a miniszteltanács által megállapitva. — A közadók kezelésére s a községi törvény számos intézkedéseinek módositására vonatkozó törvényjavaslatokról határozottan mondhatja a „N. H.", hogy azok e beterjesztendő reform-javaslatok első sorozatában foglalandnak helyet. Igen valószinüleg e sorozatban leend a megyék házi pénztárának behozatalára vonatkozó törvényjavaslat is, elhatározott szándéka levén a belügyminiszternek, hogy a házi pénztár 1877. jan. 1-jével életbeléptettessék. Meglehet, addig teljesen meg leend állapitva a fővárosi rendőrség ujjászervezéséről szóló törvényjavaslat is, mely jóformán már elkészült s még csak az igazságügyminiszterium kebelében kidolgozott rendőrségi eljárással való összeegyeztetése van hátra. Mint halljuk, a fővárosi rendőrség fentartása — az ujjászervezés nagyobb mennyiségü intellectualis erővel fogván ellátni e rendőrséget — mintegy 70—80,000 frttal többe fog az államnak kerülni, mint került eddig. — A később beterjesztendő reform-törvényjavaslatok egyik legfontosabbjának az árvaügy szabályozása képezendi tárgyát. E törvényjavaslat is már munkálat alatt áll a belügyminiszteriumban s végleges megállapitása csak azért fog kissé tovább elhuzódni, mert intézkedései a hagyatéki ügy szabályozásával összhangzólag szerkesztendők.

Ugyancsak a belügyminiszter még a tél folytán egy kimeritő jelentést fog előterjeszteni a belügyminiszteri kezelés alatt álló alapokról, s annak kapcsában egy javaslatot azoknak miként leendő felhasználásáról, s arról, hogy azok felvétele és elszámolása a budgetben miként történjék.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a budapesti cs. és kir. hadbiztosság megkeresésére felhivja mindazon czégeket, melyeknek czikkei ruházati, élelmezési és egyéb katonai czélokra használhatók, hogy részletes árjegyzékeiket a cs. és kir. hadbiztossággal esetleges használatra leendő közlés végett a budapesti kereskedelmi és iparkamarának bekülleni sziveskedjenek.

A **„Montagsrevue"** szerint Chlumeczky kereskedelmi miniszter a **déli vasuthálózat** elválasztása tárgyában járt Budapesten; megtudandó, hogy Ausztria példájára Magyarország hajlandó-e megengedni, hogy a déli vasut olasz vonalai más vevőnek eladassanak. — Csakhamar teljes megegyezés jött létre; a déli vasut magyar vonalainak eladása külön alkudozás tárgyát képezendi. A miniszter már visszatért Bécsbe.

Az iparosok mintegy három év óta sürgetvén az **ipartörvény módositását**, az országos iparegyesület e tárgyban már körülbelől egy év előtt albizottságot küldött volt ki, hogy a hangoztatott kivánalmak figyelembe vételével módositási javaslatokat dolgozzon ki. — E javaslatok az iparegyesület összes szakosztályai által tegnap vétettek tárgyalás alá, és átalánosságban elfogadtattak. — Az érdekes vita főleg két elv felett folyt: a törvény 1. §-a felett, mely az ipari vállalkozás szabadságát statuálja s a felett, hogy az iparszervezet, mely alapelvre fektettessék. Az albizottság javaslata értelmében az ipari vállalkozás szabadsága érintetlenül hagyatni, és az ipartársulatok egységes organismust képező intézménye fejlesztetni határoztattak. Ezen ipari szempontból nagyfontosságu tanácskozások, ma este okt. 11-én d. u. 5 órakor az iparegyesület uj helyiségében (Országut 10-ik szám I. emelet) folytattatni fognak.

A képviselőház pénzügyi bizottsága

(12-dik ülés, okt. 10.)

Elnök: Zsedényi Ede — Jegyző: Ordódy Pál.

A kormány részéről jelen vannak: Simonyi Lajos b. kereskedelmi és Tisza Kálmán belügyminiszterek, Horn államtitkár, továbbá a keresk. miniszterium részéről még Kozma, Gervay, Raitz és Takács min. tanácsosok.

A tárgyalás fonalát a bizottság pénteki ülésében a lótenyész intézetek költségeinek tárgyalásánál szakitotta volt meg, mely kérdés feletti vitával kezdé meg mai ülését.

Dézsej nem csak közgazdasági, de méltányossági szempontból is fentartandónak véli a lótenyész intézeteket, mert általa a leginkább adóval terhelt földmivelő osztálynak nyujtatik némi jövedelmi ág s azért a kért költségeket megszavazza.

Kozma m. tanácsos: Meggyőződése, hogy a lótenyésztésre az ország által forditott nagy áldozatoknak mindig megfelelő volt az eredmény. Elismeri, hogy az államnak csak addig kell menni gyámkodásában, mig a magán industria sikeresen karolhatja fel ezen üzletágat, hiszi, hogy be is fog következni ezen idő, de ma még nem érkezett el, ma a segély megtagadása egyértelmü volna a lótenyésztés oly fontos üzletágának felhagyásával.

Somssich a helyzet pressiója alatt megszavazza ugyan a jelenlegi állag fentartására szükséges összeget; de óhajtja viszont, hogy a budgetben a miniszter által kellőleg kifejeztessék azon irány, melyet a 9-es és pénzügyi bizottságok kijelöltek.

Wahrmann előadó Kozma tanácsossal szemben megjegyzi, hogy az állam által e czélra fizetett költség az egy milliót is tulhaladja. A IX-es bizottság előirányzata sem vág össze a jelenlegi költségvetéssel, a kiadás ugyan egyenlő összeget mutat, de a bevételt a miniszter 100,000 frttal magasabbra irányozta elő, mint a IX-es bizottság, holott e bevétel csak a legkedvezőbb években érhető el, s ezen állitását számokkal mutatja ki. A kiadási rész is majdnem a mult évi keretben mozog s alig mutat megtakaritást. Nem tagadhatja, hogy itt két igen erős érdek áll szemben a közgadasági és a fianczialis. Végül felszólitandónak tartja a minisztert, hogy a kiadásoknál lehetőleg takarékoskodjék a bevételi tételeket redukálja, miáltal tisztában leszünk azzal, hogy a méntelepek valósággal menynyibe kerülnek.

Csengery nem lát elvi eltérést a bizottság és a kormány között mert ugy a bizottság mint a kormány a lótenyésztést a magán vállalkozásnak akarja majd átengedni. A kérdés csak az lehet, hogy ez mikor létesithető. A jelen időt maga sem tartja alkalmasnak a reductióra s azt hiszi, hogy a kiadási költséget 76-ra azon utasitással szavazza meg a bizottság, hogy a kormány a fokozatos reductiót életbe léptesse. A bevételi költségvetést ő sem tartja megfelelőnek.

Simonyi Ernő először is helyteleniti, hogy a tenyész intézeteknél alkalmazott katonák nem a honvédelmi minisztternek vannak alárendelve, a roppant kiadásnak nem lát megfelelő eredményt. Elismeri, hogy az adóképesség emelése tekintetében a lótenyésztés kedvezően hat; de azt hiszi, hogy a czukor, sör és szeszipar gyártása, mely épen elnyomatik, vagy a vas és posztógyártás ép ugy megkövetelhetnék a gyámolitást. Nem hiszi, hogy ezen ipar, mig az állam fentartja, magánosok által felkaroltassék. A költségvetést ő sem tartja őszintének. Nem szabad egyes ág előszeretetéből indulni ki, hanem az összesség tekintetéből. Stereotypnek tartja azt a phrasist, hogy igen is fogunk tenni, de még most nem." Szerinte hozzá kell fogni a megtakaritáshoz és pedig azonnal. A költségvetés ezen részét vissza kivánja utasittatni.

A miniszter a reductiókra nézve megjegyzi, hogy már ezen költségvetésben is történt leszállitás; további megtakaritás csak a lólétszám leszállitásával érhető el. A létszámnak leszállitása csak egyes törzsnek egész megszüntetésével történhetik s az csakis a telivéreknél ajánlható; részéről is itt fogja megkezdeni a leszállitást. Egy rögtöni reductió az országnak nagy kárt okozna s ő erre nem vállalkozik.

Szapáry gr. tagadja, hogy 2 és fél millióba kerülnek a méntelepek. A létszám apasztását egyátalában veszélyesnek tartja. A költségvetést megszavazza, de a ménes birtok jövedelmi előirányzatát leszállitandónak tartja.

Sennyey b. megnyugszik az előadó nézetében, de határozott összegben kivánja a jövedelmi költségvetésből levonandó részt kifejeztetni. Azt hiszi, hogy platonice nincs külön vélemény, de elfogadja azt a nézetet is, hogy valamikor hozzá kell fogni és pedig erélyesen a reduktiókhoz.

Ezután a czim részletes tárgyalása került szőnyegre.

Előadó a gépek és épitkezéseknél 20,000 frt megtakaritást inditványoz. — A miniszter ezt nem igen véli eszközölhetőnek, miután az épületek tetőzete, melyek eddig kátrányos papirral voltak fedve, — cseréppel lesznek ellatandók. — A bizottság a 20,000 frtnyi megtakaritást a jószágok kiadásánál átalányképen fogadja el.

Előadó a méntelepitvényeknél 30 ezer frtnyi megtakaritást inditványoz a dologi kiadásoknál. — A miniszter és Kozma tanácsos a levonást itt épen nem látják létesithetőnek. — Szapáry gr. inditványára a bizottság csak 12 ezer frtot töröl.

Előadó a lóversenyek költségénél (25 ezer frt) 5000 frtot kiván levonatni.

A miniszter ellentétet lát e levonás és a bizottság azon korábbi czélzatával szemben, hogy a magánosok kedve e téren emeltessék, megjegyzi, hogy épen a telivér versenylovak azok, melyek által a lónemesités történik. — A többség az egész tételt levonás nélkül szavazza meg.

A vidéki jutalmakra előirányzott tételből 3050 frtot kiván előadó levonatni. Némelyek e tételt eredménytelennek mondják s a kiosztásnál a protectiót roszalják. — Kozma tanácsos azt állitja, hogy némely vidéken épen szép eredménye volt e jutalmaknak. A protekció az illető bizottság hibája. — A bizottság e tételre nézve előadó törlését elfogadja.

Tenyész anyag vásárlására felvett 15,500 frt megszavaztatott.

Következett a **fedezet**. A ménes birtok tételénél előadó 120,000 ft, Sennyey 289,000 frttal kevesebbet kivánnak felvétetni. — A miniszter az előadó inditványához hozzájárulván, a bizottság azt fogadja el, mely szerint a tétel 1.369,965 frtban állapittatott meg.

A ménesekre felvett 340,425 frt és a méntelepekre felvett 228,880 frtnyi fedezet elfogadtatott. — A miniszter bejelenti ezuttal, hogy az ő felsége által adományozott 200,000 frtos alapból K. Megyeren egy helyiség vásároltatott meg lovak elhelyezésére. Ezzel a lótenyész intézetek költségei czimének tárgyalása befejeztetett.

A vesztegintézetekre előirányzott 53 ezer 700 ft és a keleti marhavész s egyéb járványok elfojtására előirányzott 39,000 frt észrevétel nélkül szavaztatott meg, nemkülönben az utóbbi czim fedezete a felvett 4000 frtban állapittatott meg.

Budapesti állatgyógyintézet, szükséglet 37,000 frt, fedezet 14,385 frt. — Simonyi a gyógykovácsok érdekében szólal fel, kikre 6 gym. osztály végzése terhelő. — A miniszter erre azt válaszolja, hogy kivánatosabb a kevés képzettebb, mint a több képzetlen növendék, ugyanezért állapittatott meg a 3 éves tanfolyam is. Simonyi felhozza, hogy a közös hadsereg részére 2 évi tanfolyamot tartanak, miért ne lehetne ezek mellé másokat is felvenni? Ezt annyival is inkább kivánatosnak tartja, mivel a 3-ik évre még csak egy tanuló van bejegyezve.

Lipthay min. titkár azt a felvilágositást adja, hogy az uj rendszer késön hozatván be, azért bem történt több beiratás, tavaly azonban 180 volt beirva.

Simonyi még a tanári fizetések és pótlékok magassága, Csengery azok csekélysége ellen szólal fel, mire a miniszter megjegyzi, hogy a költségvetés a szervezés előtt készült, — azért kéri az összeget átalánykép megszavazni. — A bizottság ugy a kiadást, mint a fedezetet elfogadja.

Elfogadtatik ezután a bányakapitányságokra 62,000 frt, a földtanintézetre felvett 26,300 frt.

A statistikai hivatal költségeinél (40,000 frt) a bizottságnak mult évben kifejezett nézete hozatott fel, mely szerint a hivatal működése csak a szükségesekre szorittassék. — A miniszter jelenti, hogy az uj szervezés czéljából már szakbizottságot hivott össze.

A bizottság az előirányzott összeget Helfy, Kelety stat. igazgató. Horn államtitkár s Horváth felszólalásai után megszavazza.

Ülés vége 2 órakor.

Csávolszky Laj

Az igazságügyminiszter az eperjesi közjegyzői székhelyhez tartozó giráltí járásbirósági területet a bártfai, — és viszont a bártfai közjegyzői székhelyhez utasitott kis-szebeni járásbirósági területet, az eperjesi közjegyzői kerületbe osztotta be.

Előfordultak esetek, melyekben a névaláirás valódiságának hitelesitését tartalmazó záradék, az illető kir. közjegyző által az okiratra német nyelven szerkesztve vezettetett — ennélfogva az igazságügyér felhivja a tvszéki elnököket értesitsék a vezetésök alatti kir. törvényszék területén székelő kir. közjegyzőket, hogy az 1875. XXXV. t. cz. 79. §-a 9. pontjában foglalt azon rendelkezést, miszerint minden **közjegyzői okirat** bevezetése és záradéka magyar nyelven szerkesztendő — pontosan tartsák meg; szabadságukban állván azon kir. közjegyzőknek, kik közokiratoknak más nyelven való felvételére is feljogosittattak az okiratra a bevezetést és záradékot azon nyelvü forditásban is, reá vezetni. — Ennek folytán utasitja továbbá az elnököket, hogy a törvény emlitett §-ában foglalt intézkedésnek, illetve ezen rendeletnek meg nem felelő közjegyzői okiratokra nézve, a közjegyző aláirásának hitelesitését tagadja meg.

A magyar delegatióból.

— VIII. ülés. —

Bécs, okt. 9.

Elnök: Szögyényi Marich László. Jegyzők: Szeniczey Ödön, Zichy F. Victor gróf. — A közös kormány részéről jelen vannak: Benedek Sándor altábornagy, Orczy Béla br., Mérey Sándor, Szentgyörgyi, Barthos. A magyar kormány részéről: Wenckheim Béla báró, Széll Kálmán.

Elnök megnyitván az ülést d. e. 10 órakor, a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után Szlávy József benyujtja a hadügyi albizottság jelentését a hadügyminiszterium pótelőterjesztései tárgyában. — Ki fog nyomatni s annak idején tárgyaltatni.

Ifj. Ráday Gedeon gróf a közös hadseregben a hitfelekezetek egyenjogusága tárgyában a következő interpellatiót intézte a hadügyminiszteriumhoz:

1) Hajlandó-e egy reformatus tábori lelkészt bizni meg saját hitfelekezetének tábori lelkészeti ügyei vezetésével, annál is inkább, miután a volt hadügyminiszter Benedek Sándor altábornagy ur által 1869-ik év augusztus hó 26-án itt a magyar közösügyi bizottságban megigéré a jegyzőkönyvből saját szavaira hivatkozom: hogy ezentul minden hitfelekezet részéről tanácsadó lesz, a hadügyminiszterium részére kinevezve. 2) Hajlandó-e mielőbb intézkedni, hogy a reformatus tábori lelkészek székhelyén, az urnak szent vacsorája évenként nem egyszer, de legalább háromszor a sátoros ünnepeken osztassék ki a református katonák között? — Az interpellatió kiadatik a hadügyminiszternek.

Ezután beadatnak a szavazatok az üzeneteket egyeztető hetes bizottságra.

Következett a közös hadsereg tengerészeti osztálya költségvetésének harmadszori megszavazása; ezután a **hadügyi albizottság jelentése** vétetett tárgyalás alá.

Pulszky Ágost, hadügyi előadó: Elmondja, hogy minő nagy teher az, mely a hadügyi költségvetésben a delegatiók előtt áll.

A hadsereg szükséglete az idén sokkal magasabbra van előirányozva, mint a mennyire a béke szükséglet bármely más évben emelkedett. Az 1875-ki évre megállapitott 96.527,030 frtnyi költségvetéssel szemben a hadügyminiszter az 1876-ki évre 106.102.835 frtnyi összeget irányzott elő. Ebből a hadügyi albizottság 105.456,274 frt megszavazását hozza javaslatba, vagyis 646,561 frttal kevesebbet, mint a mennyit a hadügyminiszter előirányzott, és 8.929,244 frttal többet, mint a mennyit a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottságok folyó évre megállapitottak.

Ez pedig épen azon nemzetgazdasági és pénzügyi zavarok között történik, melyeket oly sulyosan érzünk az országra nehezedni, és melyek magában ezen költségvetésben is visszatükrözvék, a hadügyi igazgatás saját bevételeinek 4.700,113 ftról 4.429511 frtra, vagyis 270.602 frttal való apadásában, a minek következéskép netto szükségletként, a folyó évi 91,826.917 frtról szemben a hadügyminiszterium részéről előirányzott 101,673,324 ft, tehát 9,846.407 frt szükségleti többlet, s a hadügyi albizottság által megszavazásra ajánlott 101,026.763 frt, tehát a szükségletnek 9,199.846 frttal való emelkedése áll. Valóban megdöbbentő számok ezek a jelen viszonyok közt, és teljesen elviselhetlen terhet tüntetnének elénk, ha a növekedés egyaránt oszlanék meg a rendes és rendkivüli szükséglet közt, és ha állandóan szükségletként fenyegetne.

A részletezés azonban némileg más képet nyujt. 92,849.796 frtnyi folyó évi rendes szükséglettel szemben ugyanis a hadügyminiszter által a jövő évre előirányoztatik 92,230.000 frt, s a hadügyi albizottság megszavazásra ajánl 91,802.439 forintot, tehát 1,047.357 frttal kevesebbet, mint a mennyi tavaly megszavaztatott.

A rendkivüli szükségletnél ellenben 3,677.234 frttal áll szemben 13,872,835 frtnyi előirányzott, illetőleg 13,653.835 frt megszavazásra ajánlott összeg. Innen ered tehát a költségvetés emelkedése, és pedig nem oly tételek folytán, melyek több éven át fordulnak elő az előirányzatban, hanem főleg egy teljesen uj és hét évre felosztandó szükséglet, a tábori tüzérség anyagának egészen uj beszerzése következteben.

Meggyőződött ugyanis az albizottság arról, hogy a rendes költségvetésben eléretett már és fentartatott lehetőleg azon állandóság, mely az 1868-ban megállapitott hadszervezet teljes keresztülvitele után szükségkép és joggal várható volt; s a rendkivüli költségvetésben is alig találkozott uj beruházások, vagy kezdemények tervével, hanem az előirányzott tételek abba többnyire csakis már a multban megkezdett és befejezésükhöz közel álló müvek bevégzésére vétetett fel.

Minthogy pedig, igy végzi hosszabb előterjesztését, az uj ágyuk szükségesek, s más téren megtakaritást elérni nem lehet, elfogadásra ajánlja a bizottság javaslatát.

Jókai Mór: Tisztelt országos bizottság! A hadügyi költségvetés három szempontból birálandó meg, egyik a pénzügyi szempont, másik a politikai, a harmadik a hadászati czélszerüség tekintete. — Pénzügyi tekintetben el kell ismernem, hogy a költségvetés bizony elég magas, és különösen ha azt vesszük, hogy a béke idejében élünk. — Nem azért, mert magában nagyon magas, hanem, azért mert bevételeink hozzá nagyon silányak. Öt egymásra következett mostoha év után minden egyes embernek saját budgetjével van küzdelme, azért ezen teher is sokkal nagyobb, mint volna máskor. De nagyon csalatkoznak azok, a kik azt hiszik, hogy ennek okai egyedül mi vagyunk, és hogy ezen tetemesen segithetne ez a mi szavazógépnek gunyolt delegatiónk. Mindamellett is azt hiszem t. bizottság, hogy a meglevő keretekben lehetne megtakaritásokat tenni és kell is akár most, de jövőre mindenesetre eszközölni. Ily megtakaritások lehetőségét és különösen több tulkiadás utjának állását bátor vagyok felemliteni a nyugdij kérdésében. 10 millió maga a nyugdij, egy tizedrésze az összes hadügyre tett kiadásnak és abból ismét 10% csupán a főbb tisztek, tábornokok és ezeken felül levők nyugdijazása.

Nem akarom állitani, hogy van alapja, de közhit, hogy a nyugdijazások különösen a magasabb rangu tisztekre nézve nem azért történnek, mert azok rokkantakká, tehetetlenekké váltak, hanem a miatt, hogy egy uj rendszer embere, uj irányadó férfiu előtt az érzületért kellemetlenné vált főbb tisztek eltávozásra tanácsoltatnak, minek lehetnek politikai okai, de financzialis okai minket, az országot sujtják.

Az is emlittetett, hogy egy uj nyugdijazási törvény következtében majd egy harmada a mostani tiszteknek fogja kérni a nyugdijazást. Ez mintegy 3 millió uj költséggel szaporitaná a budgetet, melytől nagyon kérem a hadügyminiszter ur ő excját, hogy kiméljen meg bennünket. Más megtakaritás ajánlkozik az épitkezéseknél és felszereléseknél. Uraim! Ne sánczokat igyekezzünk épiteni, hanem a hadsereg szellemét, a hadsereg közérzületét, hazafiságát fortificáljuk. (Helyeslés) és az erősebben meg fog bennünket védeni mint minden föld és kő. A felszerelésre nézve kegyeskedjék a hadügyminiszter ur széttekinteni azokon az apró imitt-amott szükségtelenekké vált objectumokon, melyeket még mindig váraknak neveznek. Ott van például a budapesti citadella, annak czélját nem érti senki többé.

A harmadik megtakaritást az általános kiadásokban tartom lehetőnek. Megtakaritást vélek elérhetőnek, a szolgálati időnek leszállitásával. Ennek lehetőségéről különösen az aczélbronz ágyukkal legutóbb történt kisérlet győzött meg. Ott fiatal 18—30 éves katonák szolgáltak az ágyuknál, melyek maguk nem idősebbek egy évnél.

A második szempont, melyből a hadügyi költségvetést megitélendőnek tartom, a politikai. Kénytelen vagyok kimondani, a mi szivemen van, hogy én a mostani hadsereget még mindig nem tartom közös hadseregnek, az még mindig tulnyomólag osztrák hadsereg. A tisztikarnak 5%-ja magyar, a felsőbb tisztikarnál ez az arány leszállt $3^1/_2$ %-re. Ennek oka aztán az, hogy az ellenszenv e pálya iránt mélyen behatol a fiatal generatió szivébe.

De nemcsak a tiszti karnál van ezen aránytalanság, megvan az egyebütt is. Ausztriának vannak arsenáljai, ágyuöntődéi, Magyarországnak semmi. Ausztriában van a legtöbb katonai iskola, Magyarországon csak egy, és annak is csak 160 tanitványa Ausztriában az osztrak félnek van táborkara, geniecorpsa, és csak a legutóbbi időben történtek gyenge kisérletek ezt Magyarországon is meghonositani.

Benedek Sándor altábornagy előtte szóló beszédére megjegyzi, hogy a mi a nyugdijazási törvényt illeti, a bizottságnak már tudtára van, hogy az az országgyülésen nem sokára tárgyalás alá fog jönni. Annak a következményeit most természetesen nem lehet megmondani, de annyit kijelenthet, hogy a hadügyminiszter mindenesetre szigoruan őrködni fog, hogy senki se menjen nyugdijba, csupán az, a ki valóban szolgálatra képtelen, mert természetes, hogy itt nemcsak a pénzügyi tekintet irányadó, hanem főleg a szolgálati tekintet is, mert ismeretes dolog, hogy mi nem vagyunk képesek a nyugdijaztatások által megürült helyeket egyhamar kipótolni, mert épen most azon állapotban vagyunk, hogy a fiatal tisztek száma igen csekély, és egyáltalában nem elég arra, hogy a legujabb időben támadt hézagok pótoltassanak, mely hézagok főkép az által keletkeztek, hogy több, mint ezer tisztet átadtunk a két honvédség sorainak — nem hogy azért panaszkodnánk, hogy oda mentek, hanem azt sajnáljuk, hogy minálunk nincsenek.

A mi a budai várat illeti, e tekintetben hivatkozhat a miniszterelnökre, hogy ők már két három nappal ezelőtt megtették jelentésüket, mely szerint már azon ponton vannak, hogy legrövidebb idő alatt meg fogják a várat szüntetni s aztán az ágyuk sem lesznek ott szükségesek.

A mi az átalános kiadásokat illeti, erre nézve tökéletesen helyesnek tartja azon megjegyzést, hogy a hadügyér nincs kénytelenitve az egész megszavazott összeg kiadására. De nem is történik ez, tiszta lelkiismerettel mondhatja, hogy ők minden tekintetben, a legnagyobb szigorusággal járnak el s a mennyire lehet kiadásukat csak a legszükségesebbekre szoritják.

A mi pedig azt illeti, hogy kevés magyar ajku tisztünk van a hadseregben, ezt ő maga is nagyon sajnálja, és e tekintetben nem mondhat egyebet, mint hogy jöjjenek minél többen, szivesen látjuk őket, hanem azt hiszi, hogy ezen bajt nem anynyira ők orvosolhatják, mint inkább azok, akik belépendők volnának, mert ugymond a hadügyér ur és mi mindnyájan jól tudjuk, és szükségesnek tartjuk, hogy a magyar nyelv terjesztése minden tekintetben elősegittessék, mert egy katonának csakugyan több bizalma van azon előljáróhoz, a ki vele anyanyelvén tud beszélni azt mindenki átlátja, ez ellen nem lehet szót emelni. Én ismétlem, nagyon örvendenék, ha minél többen jönnének s igy szaporodnék a magyar ajku tisztek száma.

Az albizottság által ajánlott határozatok elfogadtatván, tárgyalás alá vétetett a rendes szükséglet. Az I. czim észrevétel nélkül elfogadtatván, a II. czimnél, mely a területi és katonai helyi hatóságokról szól, és melyre nézve az albizottság 4133 frt törlését ajánlja, felszólal Benedek Sándor, altábornagy. Az albizottság véleménye elfogadtatván, tárgyalás alá vétettek a következő czimek, és a 3—6 czimek észrevétel nélkül elfogadtatnak.

A 7-ik czimnél, a mely czim alatt a hadügyi albizottság jelentése a gyalog századosoknak magán lovakkal való ellátására előirányzott 62,252 frt törlését ajánlja. Benedek Sándor altábornagy e törlés ellen szólal fel.

Várady Gábor méltányolja ugyan a hadügyminiszter képviselője által felhozott érveket a gyalogsági századosoknak magán lovakkal való ellátását illetőleg, még sem tartja oly égető szükségnek az e czélra előirányzott összeg megszavazását, mert a hadsereg harcz-, és védképességét nem koczkáztatja az, ha későbbre halasztatik is. — Jókai Mór méltányolja elvileg az altábornagy által felhozott indokokat; de hangsulyozza, hogy az albizottságot azon indok vezeti, hogy mi most rövid idő alatt háborutól nem félünk, háboruba belemenni nem fogunk, sőt bele sem mehetünk és igy e kiadás elhalasztható. — Pulszky Ágost, előadó védi az albizottságnak álláspontját, melynél fogva a szóban levő kérdés megoldása későbbre halasztassék, a midőn a reánk nehezedő teher is könynyebbülni fog.

A szavazásnál az albizottság véleménye fogadtatott el. Egyuttal jegyzőkönyvileg kimondatott az albizottság azon óhaja, hogy a hadmérnöki ezredek nyolcz zászlóalja közül jelenleg csakis egy egészittetvén ki, a magyar korona területéről még egynek állománya szintén lehetőleg a magyar ujonczok számából alakittassék.

A VIII. czimnél: Katonai képző intézetekre az albizottság 1.101,473 frt megszavazását ajánlja azon kikötés alatt, hogy a községi alreáltanodában megtörténjenek jövőre a kellő intézkedések, hogy ezen intézetben a csakis magyarul tudó ifjak szintén akadálytalanul felvétethessenek.

Benedek Sándor altábornagy. T. bizottság, A hadügyminiszter ő excellentiája által fel vagyok hatalmazva kijelenti, hogy e tekintetben semmiféle akadály nem lesz. Eddig is tekintettel voltak azokra, kik a német nyelvet nem birták annyira, hogy abban magokat kifejezhessék, és ha látták, hogy a fiatal ember kiképzése már annyira haladt, hogy a vizsgálat egyéb követelményeinek megfelel, nem nézték azt, vajjon tud-e jól németül vagy sem. Sőt ezentul még azt sem fogják igényelni, hogy az illető egyáltalában tudjon németül, csak azt kivánják az illető növendéktől, hogy igyekezzék azt később elsajátitani, hogy a többiekkel előre haladhasson. Eddig az volt a szokás, hogy a kik az első évben nem voltak képesek előre menni, megengedték, hogy a második esztendőben ugyanazon osztályt ismételhessék, és azon időt leginkább a német nyelvben való kimüvelésökre forditsák. (Helyeslés.)

Az összeg megszavaztatik és a hadügyminiszter képviselőjének nyilatkozata jegyzőkönyvbe foglaltatni határoztatik.

A IX. czimen: müszaki és katonai bizottság 193,687 ft, a X. czimen: élelmezési raktárak 54,679 frt; a XI. czimen: ágyraktárak 34,453 frt; a XII. czimen: ruházati közigazgatási intézetek 119,500 frt, a XIII. czimen: müszaki tüzérség 2.840,000 ft, a XIV. czimen: szekerészeti szerrakhelyek 106,500 frt, a XV. czimen: utászi szerügy 32000 frt, a XVI. czimen: katonai földrajzi intézetek 350,277 frt, XVIII. czimen: katonai egészségügy 3 095,242 frt, a XIX, czimen: nyugdijügy 10.000,000 frt, a XX. czimen: katonai fegyintézetek 61,435 frt, a XXI. czimen különféle kiadások 303,000 frt, a XXII. czimen: természetbeni ellátás 16.077.036 ft, a XXIII. czimen: legénységi eledel 12.871.974 frt, a XXIV. czimen: ruházat és ágynemüek 8.340,000 ft, XXV. czimen: elhelyezési kiadások 4.465,103 frt, a XXVI czimen: pótlovak beszerzése 1.429,448 ft, a XXVII czimen altiszteknek járó szolgálati jutalomdijak 1.900,000 frt, szavaztatott meg.

A fedezet a) katonai képző intézetek saját bevételei, b) a katonai közigazgatás saját bevételei 2.911,300 frt, c) a közös pénzügyminiszterium kezelése alatt álló katonai alapok jövedelmei 1 millió 518,111 frt, tehát összesen 4.429,411 forintban vétetik fel.

Az átruházási jogra nézve elfogadtatik az albizottság javaslata, mely szerint a közös hadsereg rendes szükségletének egyes czimei és a XXI czimben előforduló egyes tételei közt átruházásnak helye mincsen.

II. A tábori tüzérség uj anyagainak beszerzésére megkivántató szükséglet fejében megszavaztatik 8.425,000 frt.

III. Rendkivüli szükséglet I. czimen: a tábori távirdai anyag beszerzése és átalakitása 30,000 frt, a II. czimen: fegyverügy 2 tétel 2.130,000 frt, 3 tétel 170,000 frt, 4 tétel 240,000 frt, 5 tétel 50,000 frt, a III. czimen: ruházat és szerelés 25,000 frt, a IV. czimen: az 1876. évben kiadandó nyomtatványok szükségletére 20,000 frt, az V. czimen: a méterrendszerü mértékek és suly-értékek beszerzése: 8000 frt; a VI. czimen: tankellékek beszerzése 14,000, a VII. czimen: épitkezések 1 tétel 45,000 forint, 2 tétel 27,000 forint, 3 tétel 12,000 frt, 4 tétel 100,000 frt szavaztatott meg.

A rendkivüli szükséglet 8—15. czimei észrevétel nélkül elfogadtatván, tárgyalás alá vétetett az átruházás joga.

Várady Gábor különösnek találja, hogy mig a rendes költségvetésre nézve igen nagy mérvü átruházási jogot ád a hadügyi albizottság minden indokolás nélkül a hadügyminiszternek, addig a rendkivüliben azon tételeknél sem engedi azt meg, a hol a mult delegatió igen czélszerüen azt megengedte például az élelmezés, legényi eledel, ruházat és ágynemüeknél. Ugyanazért kéri kimondatni, hogy az átruházás oly értelemben gyakorolható csak, a mint azt a mult évi delegatió megengedte.

Pulszky Ágost. A mult évi delegatió azért adta meg az átruhazást a 7, 22, 23, 24 és 25 tételek közt, mert akkor rendkivüli magasan voltak praeliminálva az árak, de az előző évek árai is sokkal magasabbak voltak, mint az előirányzatban. Attól tartott tehát a mult delegatió, hogy tulkiadás fog az előző évekre vonatkozólag bekövetkezhetni, akkor rendkivüli körülmények voltak; és rendkivüli kivételes feltételek mellett adták meg az átruházást; most az árak nincsenek tul magasan előirányozva, rendes körülmények közt vagyunk, ennélfogva nem is látott az átruházás megengedésére okot az albizottság és visszatért azon correct rendszerhez, melyet az előbbi delegatiók követtek.

Falk Miksa a fenforgó körülmények közt semmi gyakorlati eredményt nem lát azon kérdésben vajjon megadassék e vagy nem az átruházás.

Az albizottság javaslata az átruházási jog meg tagadására nézve elfogadtatott.

Következett végül a közös hadügyminiszter előterjesztése az 1873-ik évi rendkivüli szükségletre megszavazott, de a zárszámadás szerint szabályszerü költségvetési kezelési időben fel nem használhatott hitelmaradványok felhasználási és kezelési idejének meghosszabbitása tárgyában, mely előterjesztésre nézve az albizottság javaslata észrevétel nélkül elfogadtatott.

A költségvetés végmegszavazása az október 11-én (hétfőn) 11 órakor tartandó legközelebbi ülésben fog történni.

Az osztrák delegatióból.

Bécs, okt. 9.

Elnök: Schmerling lovag. A közös kormány részéről jelen vannak: Koller b. hadügyminiszter, Hoffmann b. osztályfőnök a külügyminiszteriumban, Früh osztályfőnök, Müller, Pecher, Dunkl, Wurm b. ezredesek, Merkel alezredes.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után elnök bemutatja a magyar delegatió üzenetét a külügy- és pénzügyminiszterium, továbbá a közös legfőbb számszék költségvetése tárgyában.

Tárgyalás alá vétetik a **hadügyminiszterium költségvetése.**

Walterskirchen báró sajnálja, hogy a pénzügyi bizottságnak nem sikerült a hadügyi szükségletben nagyobb összegeket törülni. Nézete szerint két tényező áll e tekintetben egymással szemben: a monarchia polgárainak adózási képessége és a hadsereg szükséglete; ez utóbbinak, meggyőződéséhez képest, szigoruan a polgárok adózási képességéhez kell alkalmazkodnia. E czélt csak akkor hiszi elérhetni, ha a hadsereg létszáma kevesbittetik; mert különben vagy a polgárok erejüket tulhaladó adóval terheltetnek, vagy a hadseregnek nélkülöznie kell azt, a mire szüksége van. Ausztria nagyhatalmi állása korántsem rejlik a katonák számában, s nézete szerint egy rendezett pénzügyekkel, de kisebb hadsereggel biró ország sokkal hatalmasabb és erősebb, mint oly ország, melynek pénzügyei rendezetlenek s nagy hadserege van.

Dr. Oelz a különböző európai államok hadügyi szervezeteit veszi taglalás alá, s azon meggyőződését fejezi ki, hogy a hadsereg territorialis szervezete a nagy állami föderalistikus elvnek egyik jellemző kifolyását képezi; mellőzhetlenül szükségesnek tartja az Uchatius ágyukra kivánt összegek megszavazását, mert senki nem vállalhatja magára a felelősséget az iránt, hogy Ausztria eshetőleg ismét készületlenül legyen kénytelen valamely veszélybe rohanni. Szóló az ugynevezett „vér és vaspolitikát" okozza, mely valósággal szellemi rothadást idéz elő Európában, hogy ily nagy sereget kell tartani. Ily körülmények között Ausztria egyedül a hadseregre van utalva, mely egyedül védi meg a fekete-sárga zászlót. Különösen érzi ezt szóló, mint Voralberg képviselője mely tartomány nincs vasutvonallal a monarchia többi részeivel összekötve, s mely háboru esetén csak a hadseregre támaszkodhatik.

Dr. Herbst azon nézetét fejezi ki, hogy az előtte szólottak sokkal eszményibb álláspontot foglaltak el, mint a pénzügyi bizottság. Szóló a monarchia alkotmányának egyik sajátságát látja abban, hogy az egyes teendők akképen vannak megosztva az illetékes törvényhozási forumok között, mint másutt sehol. Mig a törvényhozó testület ritka egyértelmüséggel azt adja utasitásul a delegatió tagjainak hogy a hadügyi költségek leszállitására törekedjék, addig találkozik a delegatió kebelében szónok, ki magát a hadsereg keretének kisebbitését hangsulyozza, s illetőleg várja a törvényhozástól. Szóló ezt sajátságos labdajátéknak tartja, melyből csak az a törekvés olvasható ki, hogy egyik testület a másikra akarja hiányos dolgaikért a felelősséget háritani.

Ép ily idealisticusnak tartja Oelz felfogását, ki a territorialis szervezetben a foederalismushoz való közeledést lát, a mire, midőn ezen szervezet megalkottatott, senki talán Oelz maga sem gondolt. E mellett szóló azon véleményben van, hogy azon idő, midőn a territorialis rendszer szervezete megkezdetett, nem igen kedvezett a foederalismusnak. Különben szóló nem háborgatja Oelzöt az ő nyugalmában, ha e felfogása által hiszi indokolhatni szavazatát; de a maga részéről nem hiszi, hogy a katonai parancsnokságok a foederalismus eszméjét fogják diadalra juttatni. (Derültség.)

A pénzügyi bizottság feladata igen prózai volt. A bizottság belátta, hogy a monarchia nem bir el több terhet, s hogy a monarchia rendes állami szükségletének deficitjét is adósságokkal kénytelen fedezni, a mi hosszabb időn át folytatva, tönkre fogja tenni annak háztartását, s ezért mérséklőleg müködött a hadügyi kormányzat követeléseivel szemben, annál is inkább, mert évek során át meggyőződött, hogy sok dolog egész nyugalommal abban hagyatott, a minek megszavazása mellőzhetlen és sürgős szükségnek állittatott.

Tapasztalta továbbá a bizottság azt is, hogy sok experimentatió történt, s ezen experimentumokra sokkal több adatott ki, mint arra, a mi pedig a legkiáltóbb szükséget képezte: a legénység jobb ellátására. A pénzügyi bizottság ennélfogva mindenütt, a hol csak szerét tehette, törölt, s nem hagyta magát félrevezettetni azon érv által, hogy nem fog emlitésre méltó megtakaritás elérhető lenni. Ezen érvtől nézete szerint különösen Ausztriában kell óvakodni. Annál lelkiismeretesebben és szorgosabban járt el tehát a bizottság a jövő évi hadügyi költségvetéssel szemben, mely rendkivüli költségek követelésével lépett a delegatiók elé. A mi az uj ágyuk beszerzésének szükségét illeti, ezt a bizottság nélkülözhetlennek tartotta, s midőn technikai tekintetben a teljes felelősséget a hadügyminiszterre háritotta, az anyagi eszközöket kénytelen volt a monarchia védelmének érdekében megszavazni.

De épen ezért kettőzött szigorral járt el egyéb követelésekkel szemben. Ez volt azon feladat melyet a pénzügyi bizottságnak a dolog természete és a delegatiók illetékességi köréhez képest megoldania kellett. Ezért ajánlja javaslatait elfogadás végett. (Bravo!)

Klier előadó visszautasitja Oelz azon állitását, hogy az állam saját fenállása tekintetében egyedül a hadseregre volna utalva. Erre Oelz megjegyzi, hogy csupán azt akarta mondani, hogy veszély esetén egyedül a hadsereg mentheti meg a monarchiát.

Ezzel az átalános vita befejeztetett. A részletes vita alatt a bizottság javaslatai változatlanul elfogadtattak.

A barnakönyv.

A külügyi közös miniszterium kereskedelem politikai levelezéseiből adjuk ismét a következő érdekes részleteket:

Olaszország.

Pasetti b. követségi titkárnak az olasz keresk. szerződésről tett jelentésének átalános részét már közölvén, adjuk annak részleteiből a következőket:

Aásztria Magyarországból Olaszországba a főbb beviteli czikkek: Félgyyártmányok közül épitő- és mü- fa, nyers selyem, nyers és kidolgozott bőrök, selyem gubók és selyem hulladékok. Gyártmányok közül: gyapju áruk, finomitott czukor, pamut áruk, szesz, gépek, rövid áruk. Nyers anyagok pamut, fekete és barna kőszén, gabna, gyapju, tengeri halak, lovak szarvasmarhák.

Ellenben Olaszországból Ausztriába ezek a főbb beviteli czikkek. Nyersanyagok: Pamut, gabna, faolaj, kender és len, rizs, mandula, szarvasmarha, narancs és czitrom, kénkő. Félgyártmányok: nyers selyem, korallok, selyemhulladék, nyers és kikészitett bőrök. Gyártmányok közül a selyem áruk.

Olaszország kivitele Ausztriába az áruk minden osztalyában emelkedik, főkép azonban a selyemtenyésztéssel összefüggő áruknál. 1869-től 1873-ig 22 millio lirárol 70 millióra emelkedett ezen áruk kivitele továbbá rövid áruk, (melyekhez az olasz tarifa szerint a szalma kalapok is tartoznak), 3 millió lirárol $19^1/_2$ millióra emelkedtek. Hasonlókép, ámbár kisebb mérvben emelkedett a be és kivitel, fa és fa áruknál, állatok és halaknál; ellenben mezőgazdasági termények, szeszes italok és olajok kiviteli emelkedésével szemben a bevétel csökkenését látjuk. A termények bevitele Ausztriából Olaszországba 1869-től 1873-ig 17 millióról 3 millióra, a szeszes italoké 19 millióról 14 millióra csökkent; holott ugyan ezen idő alatt Oroszországból a termény bevitel 29 millió lirárol 46 millió lirára emelkedett.

A szeszes italok beviteli csökkenése minden tekintetben felismerhető és a szeszgyártási adó és compensationalis vámmal függ össze.

Az olasz kormány vámügyi politikájában határozottan felismerhető az egységes vámtariffa utáni törekvés s a kormány ujabban is ezt tekinti főalapelv gyanánt. A kivitelnél az átalános és conventionalis tarifa közötti különbség már teljesen el van enyésztetve, és csak egy pár nem jelentékeny czikknél van még különbség. Ellenben a mi szerződésünknek Olaszországra vonnatkozó tételei következetesen át vannak vive az átalános olasz tariffába.

Sör és szesz, mely a mi kivitelünk legnevezetesebb czikke volt, kedvezményi tétellel van ugyan megvámolva: csakhogy ezen kedvezmény daczára is meg van bénitva kivitelünk, mert Olaszország a szeszgyártási adót akként reformálta, hogy általa a nyujtott előny teljesen paralyzalva lett. Kivitelünk mely 1870-ig folyton emelkedett, egyszerre tökéletesen meglett bénitva, mióta Olaszországban a gyártási adó és egy compensationalis vámpótlék a bevitt szeszre lett életbe léptetve.

A törvény gyakorlati keresztül vitele sokkal sulyosabb terhet ró a bevitt szeszre, mint a hogy a belföldi meg van adóztatva. Az 1874-ben életbe léptetett uj törvény a különbséget némileg kiegyenliti ugyan, de azért szeszkivitelünkre még sem igérkezik kedvezőbb idő. Mert a belföldi gyárak a legélénkebben sürgetik, hogy külföldi gyártmánynyal szemben védelemben részesittessenek. Olaszországban a szesz és czukor adót most ujolag reformálni akarják; arról van ugyan is szó, hogy a fogyasztási adók rendszere átalakitassék. Idáig a kormány és a hatóságok részesültek e fogyasztási adóban s a hatóság szedte be azokat. Jövőre mindennemü szeszes italtól fizetendő adót, állami bevétellé akarja tenni a kormány és a hatóságoknak más nemü fogyasztási czikkek megadóztatását akarja átengedni. A törvényjavaslat már kész, s a kormány attól 15 millió lira beválteli növekedést remél. Habár ennek legnagyobb része a borra esik, mégis maga után fogja vonni a sör és szesz megdrágitását is.

A compensationális vámpótlékon kivül sulyosan nehezedik a statisztikai illeték is kivitelünkre Olaszországba. Az olasz kormány a franczia kormány példájára minden collótól 20 cent statisztikai illetéket szed, melyet nem lehet egyébnek, mint a vámtétel felemelésének tekinteni. Ezt a szerződésbe ütközőnek tekinté a mi kormányunk és az ellen tiltakozott. Hasonlag szerződés ellenes megdrágitása a vámnak az ugynevezett diritto di speditione, mely csak a behozataltól szedetik és a vámdij 1 lirája után 5 centet tesz. Ezenkivül szedetik gabnanemüeknél az u. n. diritto di bilancia (mázsálási dij), mely az őrlési adó compensationális pótlékával terhelt gabnavámot quintalonkint még 25 centtel drágitja. Mindezen mellékilletékek terhesek a kereskedelemre és az uj szerződés kötésénél mellőzendők volnának.

A jelentés zárszavai azt mondják, hogy a két állam közötti forgalom élénk lendületnek indult; de most azt fel akarják tartóztatni a védvám törekvések. Nem lehet tagadni, hogy e törekvések utóbbi időben mindenütt tért nyertek. Az államférfiak feladata leend, a különböző érdekek ellentétes törekvései között, a helyes középutat eltalálni. S az olasz államférfiak is szem előtt fogják tartani azon elvet, hogy a kereskedelmi politikában minden nemzetnek az által kell saját érdekét előmozditania, ha a szomszéd nemzetek érdekeire is tekintettel van.

Oroszország.

Dr. Schiessl követségi titkár jelentése az orosz vasuti épitkezésekről.

A mult év végével az orosz vasuti munkálatok némi megállapodásra jutottak. Itt természetesen csak a Nyugat-Európa és Volga közötti Oroszországról lehet szó, mert kelet felé a vasutvonalak még csak tervezve vannak. Az érintett területen további összekötő vonalak hosszabb rövidebb idő alatt várhatók ugyan, de a fővonalak: a Volga felé, a balti tengertől a kaspi tengerig és az odessai és kiewi vonalak főcsatlakozásai egymás között, s Galliciáival és Romaniával már át vannak adva a forgalomnak. Az összes waggon-park áll 2829 gőzmozdonyból, 5112 személyszállitó és 48,613 teherkocsiból. Az eddig megnyitott vasutak összes hossza 17,644 werst vagy 2472 osztrák mértföld (1 mértföld = 7.14 werst.) A forgalomban álló vasutak tőkéje 1291 millió rubelre rug, a miből kerek összegben 500 millió részvényekre. 600 millió kötvényekre, s 160 millió alapitási költségekre esik. Szállitottak 1872-ben 927 millió pudot, 1873-ban 1204 millió pud terhet s a bruttó-bevétel tett 1872-ben 102 millió rubelt, 1873-ban 123 millió rubelt, s 1874-ben november végéig 129 millió rubelt. Csak kevés vasut lehet el az állami kamatbiztositás nélkül, s a legtöbb élvezi valamivel 5 százalékon felül. A garantia kiterjed részben a részvényekre, részben a kötvényekre, részben mind a kettőre. A biztositott összegből az állam 1873-ban 28 perczentet fizetett. Az ezen czim alatt az állam által 1874. január 1-ig teljesitett fizetett 112 millió rubelre rugnak. De ezen kivül az állam kénytelen volt egyébként is segiteni, s e czimen 1874. január 1-ig millió rubelt fizetett.

A forgalom könnyitésére a vasutak három csoportjában történik direct kocsi-átmenet.

Az első csoportba tartoznak a következő vasutak: Szt.-Pétervár-Varsó, Riga-Dünaburg, Dünaburg-Witebsk, Orel-Griasi, Griasi-Tsaritsin, Landworowo-Romny.

A másik csoportba tartoznak: A balti vasut, a Nicolai-vasut, Moszkva-Riasan, Riasan-Kasloff, Riaszk-Morsanszk, Kasloff-Tamboff, Tamboff-Saratow, Orel Griasi, Kasloff-Woroncs-Rostoff, Griasi-Tsaritsin.

A harmadik csoportot képezik: a Nicolai-vasut, Moszkva-Kursk-Asow, Kursk-Kiew, Kiew Brest, továbbá az odessai és charkow-nikolajewi vasutak.

Következik Elfenbein consulnak jelentése Revalnak, mint kereskedelmi piacznak emelkedéséről. Ez emelkedést kitüntetik a következő számok:

1869-ben tett a bevitel értéke 1.548,079 rubelt, s a kivitelé 287,580 rubelt. összes érték 1.835,659 rubel.

1874-ben tett a beviteli érték 52.462.975 rubelt, a kivitelé 12.148,978 rubelt, összes forgalmi érték 64.611,973 rubel.

E kikötő emelkedésének főfactora a vasuti összeköttetés könnyebbsége, s hogy két-három hónappal tovább használható, mint a pétervári kikötő s a hajók a jég elől könnyen megvonulhatnak.

Plancher főconsulátusi ügyvivő jelentéséből, mely Moszkva kereskedéséről szól, de általános adatokat is tartalmaz, kiemeljük, hogy Oroszországban a buzatermelés 10 év alatt, 1854—1874-ig 56 perczent növekedést mutat, s tett 1874-ben 9 millió 632,000 tsetvertet. Oroszország összes kiviteli értéke 1874-ben 364.439,921 rubelt tett, $37^2/_5$ millióval többet, mint a megelözött évben. A behozatal értéke 442.969,773 rubel, $7^3/_4$ millióval több, mint 1873-ban. Növekedett tehát az orosz termények kivitele $11^1/_2$ százalékkal, mig a külföldi áruk behozatala csak $1^3/_4$ százalékkal.

Segesvár, okt. 7.

Az ujdonsült birósági szervezet még jobban kezdi az elégületlenséget fölébreszteni, mint azt a szabadelvü kormány képzelni merte volna, mely a mult országgyülésen a függetlenségi párt által alapos szakértelemmel gáncsolt miniszteri önkényt oly szabad kézzel igyekezik valósitani, hogy az igazságszomjazó nagy közönség méltó aggodalommal néz a tervezett minden rendszer nélküli változtatások elébe, melyek a közhitelt mind inkább megrenditeni és a perlekedőket, legtisztább igazuk mellett is a lassu, költséges és rosz igazságszolgáltatástól visszarettenteni czéloznak.

Ha az uj szervezés ürügye alatt ugy jár el a kormány, hogy nem a képes, érdemes és jellemes egyéneknek ad előnyt, ugy bizony epuratio nélkül erkölcsileg többet ártand az igazságügynek, mint a mennyit a reductioval akart anyagilag használni az országnak, mely bizony oly amoveatur ut promoveatur-féle eljárással nem igen lehet kibékülve és bizalommal az ily kontár államférfiak iránt nem viseltethetik.

Alig hangzott el a megszüntetett 20 törvényszék közül az erdélyi részekre esett 7 tszék személyzetének áthelyezése és nyugdijazása iránti miniszteri parancs, már is sokan kiváncsian kérdezték! hát a királyföldi egymás közelében vasut mellett eső szebeni, segesvári és medgyesi tszékek miért hagyattak ki a rendezés sorából? vagy talán a második müveletkor fognak ezek is a többiekkel együtt megrostáltatni? No de a prudens és circumspectus szász sógorok szavazataira még a Tiszakormánynak is nagy szüksége levén, most nem bántották a jámborokat, pedig kár volt eddig is dédelgetni annyira, hogy se közigazgatásilag, se tanügyileg a fenálló törvények ott ne alkalmaztassanak.

Hogy minő adatok, előmunkálatok és tapasztalatok nyomán történtek az eddigi rendezések, nem tudjuk, bárha a miniszter nevében egy kir. hétszemélynök azelőtt jóval beutazta és futólag megnézte a tszékeket és jbiróságokat, ki azután mint halljuk saját észlelései alapján tervezte az eddigi müvet, melyhez ugy látszik a felelős miniszter, vagy mit sem szólott, vagy mint az igazságügyi viszonyokkal és személyekkel ismeretlen nagy

férfiu kényelmesen belenyugodott azon lélekismerétét nem furdaló vigaszszal, hogy elődei által megteremtett augiás istállót csak nem tisztithatja ki egészen, hadd maradjon jobbra való utódjának is valami teendő.

Igaza is volt és van Perczel miniszternek, ki csak arra vállalkozott, hogy az uj szabadelvüpárt szegénységén segitsen azzal, miként a deákpárti miniszterek által be nem helyezett Tiszapárti kegyenczeket a fusio vizes olajával bekenve Themis viadoraivá avassa föl, hisz az ország szegény adózónépe elbir a sok bélyegen, régi és uj adókon kivül még egy rakás ingyenélőt tartani busás nyugdijjal és sok uj hivatalnokot jó nagy fizetéssel ellátni, ezt kivánván az államháztartás egyensulyának helyreállitása és az elégületlen vidéki szabadelvü honfiak kibékitése.

Mégis szabad legyen a napirenden levő birói rendezés ötletéből a tisztelt igazságügyérhez pár szerény kérdést intézni: Nem látja és tudja e szükségét annak, hogy már ezen első uj szervezés rendén némely tszékek nálunk jobb erőkkel frisitessenek föl, jelesen némely elnökök, ügyészek és birák megszokott kényelmes tétlenségükből, ázsiai lustaságukból, gyakran törvénytipró eljárásukból föléb-resztve elmozdittassanak, és vagy más tevékenyebb tvszékhez áthelyeztessenek, vagy pedig szolgálatuk minőségéhez és mennyiségéhez képest nyugdijaztassanak, ezek helyébe pedig érdemesebb, képesebb, igazságosabb és részrehajlatlanabb egyének tétessenek át vagy neveztessenek ki.

Ha már a sz.-udvarhelyi törvényszéktől az elnököt és egy birót elmozditották, — ép ugy el lehetne nézetünk szerint a segesvári tszék elnökét és vagy egy biráját, mint a kik nyelvhiány miatt sok bonyodalmat idéztek volt elő, máshová helyezni, — valamint a marosvásárhelyi tszék elnökét és vagy két vizsgáló biráját már csak azért is nyugalmasabb állapotba lehetne tenni, mivel a sok Haller Schopf-féle bünfenyitő ügyek már évek óta hurczoltatnak a törvényes örökösök nagy kárára, holott mindenik igazságügyér eleget igyekszik őrködni a fölött, nehogy ezen bünügyek is a hires Farkas Béniféle per sorsára jussanak, mely egy vizsgálóbirónak csaknem hét évét vette igénybe, ki ugyan egy becsületes, de szörnyü lassu és hosszadalmas ember, és még erélyesebb elnök alatt se képes haladni, hát még olyan alatt, ki mindig csak a könyнyübb felét választja a dolognak, a mennyiben se egy fontosabb bünügyi, se sajtóvétségi végtárgyalásnál nem elnököl. Ugy szintén a nem rég elhalt derék k. ügyész Szilágyi helyett is egy hasonló kitünő egyén kellene, ki a bünügyeknek törvényszabta lendületet adhasson.

Reméljük és elvárjuk az igazságügyértől, hogy az igazságszomjazó közönség érdekeit kellő figyelmére méltatva mielőbb ugy intézkedend, hogy min denki elégülten várhassa ügyei elintézéset.

Igazmondó.

Táviratok.

Sz.-Udvarhely, okt. 11. (Az „Egyetértés és M. Ujság" távirata.) Bartha Miklóssal szemben az ügyészségtől eltiltott és kereset alatt levő, Török Albert választatott királyi biróvá.

Bécs, okt. 11. Az osztrák delegatio mai ülésében a közös hadügyminiszter benyujtja a katonai őrvidék cziménél tett tulkiadások fedezetére vonatkozó előterjesztését és válaszol a Rosenthalféle telkeknek katonai kóroda épitése czéljából történt vásárlása miatt emelt interpellatióra. — A delegatió elfogadta a magyar delegatió által a pénzügyminiszterium előirányzatánál tett 690 frt törlést s fentartotta a nyugdijakra nézve korábban hozott határozatait, mig a magyar delegatió itt 7480 frtot törölt, hasonlóan megmaradt a vámfölöslegekre vonatkozó nézeteinél is, melyeket a magyar delegatió egy millióval magasabban vett fel mint az osztrák delegatió.

A hadügyminiszterium rendes költségvetése egyes elmaradt tételei kerültek ezután tárgyalás alá s a IX. czimnél a bizottság javaslata szerinti 15,000 frt, a XIII. czimnél 94,720 frt töröltetett. A XXII. és XXIII. a legénység természetben ellátása a kormány előirányzata szerint fogadtatott el. Kellner tb. inditványa, hogy az uj katonai nyugdijtörvény folytán póthitel adassék, elvettetett. — A tengerészeti budget rendes része minden vita nélkül elfogadtatott. — A rendkivüli tengerészeti előirányzat VI. czimenél a bizottság töröltetni inditványozza a „Tegethoff" kazamatta hajó épitésére előirányzott 847,200 frtot. Teuschl ellene van és 687,200 frt megszavazását kéri. — Schaup megrója, hogy a tengerészeti miniszterium már megkezdette e hajó épitését, s kéri a delegatiót, fejezze ki roszalását a felett, hogy a tengerészeti osztály nem tartotta magát a delegatiók határozatához. Herbst és Winterstein szólottak meg az előirányzat ellen és Pöckh altengernagy igen melegen mellette, mire Teuschl inditványa 33 szóval 22 ellenében és Schaup határozati javaslata 31 szavazattal 24 ellen elfogadtatott. — A többi tételek vita nélkül fogadtattak el. — Holnap ülés.

München, okt. 11. Lajos főherczeg neje, Mária Terézia herczegasszony fiu gyermeket szült.

Róma, okt. 11. Luzzatti olasz meghatalmazott a kereskedelmi szerződés tárgyalása végett f. hó 15-én megy Bécsbe és 31-én Párisba.

Weimar, okt. 11. Mária főherczegasszony a sz.-pétervári német nagykövettel váltott jegyet.

Bécs, okt. 11. A „Polit. Corr." egy felismerhetően török forrásból eredő hivatalos közleményt tesz közé a kilátásba helyezett reformokról, melyek a török birodalomban legközelebb életbe fognak lépni. — Egyszersmind a közelebbi pénzügyi lépést azzal igyekszik indokolni, hogy a jövőben már nem lehet minden szelvénylejáratkor terhes kölcsönökhez folyamodni.

Bécs, okt. 11. Milan fejedelem lakodalmára ő felsége hallomás szerint Hunyady gróf főczeremonia-mestert fogja Belgrádba küldeni.

Bécs, okt. 11. Az esti lapok a Fröhlich Jónás és fia bécsi kézmüzeti czég bukásáról tesznek említést; a passivak 600,000 frtra mennek.

Bécs, okt. 11. A császár a trónörökös mellé a politikai gazdaságtan tanárául dr. Manger Károly egyetemi tanárt, továbbá Mondel b. mellé hadsegédül Haisowski századost nevezte ki, kinek előde Hutten kapitány hosszabb szabadságidőre távozik.

Bécs, okt. 11. A „Presse" szerint a magyar delegatió szilárdul fog ragaszkodni saját határozataihoz és e fölött esetleg átalános szavazás alá kész bocsátani a dolgot.

Bécs, okt. 11. Hitelrészvény 208.80 — Angol-osztrák 105.40. — Galicziai 214.80 — Lombard 109.— — Államvasut 279.50 — Trámvay 90.50. — Rente 70.05 Hitel sorsjegy 163.50. — 1860. 111.70 — Napoleond'or 8.96— — 1864. 133 50 Arany 5.34 — Ezüst 102.20 — Frankfurt 54.75 — London 112.59. — Porosz pénzutalvány 66.75—. — Únio-Bank 79.— — Török-sorsjegy 40.25. — Ált. épitő-bank 10.— — Angol épitőbank 19.—. Magyar földhitel —.—.

Bécs, okt. 11. M. földteherm. kötv. 81.35 Magy. vas. kölcsön 101.25 — Salgó-Tarján —.— Anglo-Magyar 35.— — Magy. hitel 207.25 — Franko-magyar bank 38.50. Magyar záloglevél 86.60 — Alföld 123.—. Erdély —.— Magy. éjszak-kel. vas. 115.50. — Magy. kel. vas. 46.— — Kel.-vasuti elsőb. kötv. 64.30. — Magy. sorsjegy 79.80. — Tiszai vasut 182.80 Magy. földhitel 60.— Municipal-bank 22.—.

A hivatalos lapból. Kinevezések: Abránovich Lajos szegedi törvényszéki irnok a vingai járásbirósághoz, — a m.-szigeti kir. törvényszékhez II. oszt. segédtelekkönyvvezetővé Perlaky József ottani törvényszéki dijnok, — a szeniczi kir. járásbirósághoz irnokká Kles-Mikuscsák István szeniczi volt ügyészségi irnok, — Beleznay József szolnoki járásbirósági irnok a szegedi törvényszékhez. — a temesvári kir. járásbirósághoz irnokká Ohnitz Gusztáv ügyvédsegéd.

Névváltoztatások: Sofranko István szentgyörgyi segédlelkész vezetéknevének „Sóvári"-ra, — Dr. Krausz Vilmos Bonyhád községi származásu jelenleg hamburgi lakos vezetéknevének „Kondori"-ra kért átváltoztatása megengedtetett.

Ujdonságok.

A népszinházi gépezeteket tegnap délelőtt vette át a népszinházi bizottság s a magyar ipar ugyancsak fényes diadalt aratott, mert Galló a népszinház szinpadát oly nagy változatosságu és kitünő gépezettel látta el, hogy nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön is nehezen lehetne párjára találni. A sülyesztők ügyes és könnyü szerkezete átalánosan feltünt s midőn a nagyobb, közép és kisebb egyszerü és dupla sülyesztők a hordárokat hol felhol letüntették a szinpadról s mindezt egy szempillantás alatt, a bizottság tagjai egész megelégedéssel veregették még Gallo vállait. A sok gépezet közül megemlitjük még a repülő gépet, mely három embert egész könnyüséggel repit a szinpad egyik oldaláról a másikra s oly biztosság van mindegyik gépezetnél, hogy maguk a bizottság tagjai majdnem kedvet éreztek felröpittetni magukat a levegőbe. A bizottság teljesen meg volt elégedve a gépezetekkel s elhatározta, hogy Gallot nemcsak az elismeréssel tünteti ki, hanem dicsérő oklevelet is állit ki részére.

Erny gyilkosait elfogták Galaczon, mint egy onnan érkezett távirat tudatja, mely szerint a Rydel testvérek ott tegnap kézrekerültek. A testvérek egyike, Gotthard utközben megmérgezte magát és meghalt. Ignácz vallomásokat tett.

A nemzeti szinház játékrendje, ha ugyan bevett szokás ellenére csakugyan megtartják, — a következő: okt. 12-én „Hamlet", opera; 13-án „IV Henrik"; 14-én „Lohengrin"; 15-én „Plumet öröksége"; 16-án Perotti vendégszerepléséül a „Troubaduer"; 17-én (vasárnap) „Bánk-bán" opera; 18. „Jóslat." A várszinház játékrendje: okt. 12-én „A sphinx"; 14-én „Nők iskolája; 16-án „Lecouvreur Adrienne"; 17-én „Csók": 19-én „Nők az alkotmányban."

A sport Gödöllőn jövő vasárnap veszi kezdetét, ekkor lesznek ottan ugyanis az első gát- és akadály-versenyek, hétfőn pedig nagy agár-versenyek. Vasárnap Budapestről Besnyőig külön vonat indul d. e. 11 órakor, mely vissza d. u. 5 óra 45 perczkor jön.

„El nem mondott toasztok" czim alatt Jókai Mór egy czikket ir a — „Neue Freie Presse"-be, melyben bruderschaftot iszik az összes osztrák hirlapirodalommal. A „N. Hirlap" a következő megjegyzésekkel kiséri Jókai ezen ujabb furcsaságát. A kollegialitás, szó sincs róla, szép dolog, csakhogy mindennek van határa. Mi például a bécsi hirlapirókat csak második sorban, s a szónak tág értelmében tekintjük kollegáinknak. Először, mert Bécsben a hirlapirás ipar, semmi más, mig nálunk — legalább mi igy fogjuk fel hivatásunkat — irodalmi és politikai hivatás, melynek helyes teljesitéséhez nemcsak ügyes toll, hanem hazafiság és meggyőződés is szükséges, — két oly czikk, melylyel a bécsi journalistikában száz közül csak egy szokott birni. Másodszor, mert a bécsi hirlapirók nagy része, s első sorban a „N. Fr. Pr." ellensége Magyarországnak. Mi nem vagyunk képesek a kozmopolitizmus azon magasztos magaslatára emelkedni, melyről letekintve, a bécsi hirlapirókban először lássuk meg a kollégát, s csak ez után és a háttérben a mesterségszerü tollforgatót és hazánk ellenségét, mint teszi Jókai; — főkép most, amidőn oly erős harczunk lesz Ausztriának a mi filléreinken táplálkozó zsebével, és főkép a „N. Fr. Pressé"-vel szemben, mely mindig legelől szokott járni a magyarfalásban, s melynek nehány hónap előtt Jókai lapja is kitiltását kivánta Magyarországból. — No de Jókainak minden szabad. A „N. Fr. Presse" szerkesztői az elmés czikket, — mert ügyesen van irva, mint minden, a mi Jókai tollából kerül, — ki is adták a lap vége felé, az ujdonsági rovat után, (még arra sem méltatták, hogy a lap előkelőbb helyét jelölték volna ki részére) s Jókai Bécsben czikkeért kétségkivül fog egy pár maliczíózus bókot kapni uj „kollegáitól." Mert a bécsi közönség még nem szokott ugy hozzá a Jókai ur — sajátságaihoz, mint a magyar; s a „N. Fr. Pr." szerkesztői sem oly naivok, hogy titokban egymásközt, jót ne nevessenek a magyar hirlapirón, ki üres óráiban átmegy az ellentáborba fraternizálni, s talán még azt is elhiszi magáról, hogy ezzel Magyarország ellenségeit — lekenyerezi.

A kolozsvári lóversenyek második napja vasárnap, f. hó 10-én folyt le a következő eredménynyel: Az eladó versenyt báró Wesselényi Béla „Boulotte"-ja nyerte. A 400 arany államdij ugyanannak derék 5 éves ménje „Prince-Paris"-é lett, Blaskovich Ernő ur „Corvin"-ja és gr. Festetics Pál „Pádi"-ja ellenében. A vigaszversenyt „Elemér" nyerte, 2-iknak „Syréne" ért be.

Angol társalgó kör van alakulóban Liptay Pál helybeli posztókereskedőnk és Rausbourgh angol nyelvtanár kezdeményezésére. Az első rendszeres összejövetel jövő csütörtök f. hó 14-ikén esti 8½ órakor leend a „Hungaria" egyik termében. A kör czélja alkalmat nyujtani az angol nyelvet gyakorlatilag is elsajátitani. A részvétel nem jár dijjal s kik részt venni akarnak jelentkezhetnek Liptay Pál és társa posztó kereskedésében, ugyszintén Lampel Róbert könyvkereskedésében.

Vadászati jegyet 234 darabot állitott ki Pestmegye alispánja a mult hónapban; e szerint 253-mal kevesebb lőn kivéve, mint augusztusban. A f. október hóban (az első 9 nap alatt) mostanig 38 jegy kelt el; igy tehát mostanig e hármas megyében 758 vadászati jegy van használatban.

A városligeti artézi kut furásával jelenleg 386 öl mélységre hatottak. Zsigmondy számitása szerint a furást még 470 öl mélységig kell folytatni, mely mélységet Zsigmondy a jövő év közepéig reméli elérheni. — A legmélyebb kut a világon a rocheforti Francziaországban, melynek forrása 2710 bécsi láb mélységből buzog fel. A passy-i (Páris) artézi kut 1733, s a grenelle-i (szintén Párisban) 1855 bécsi láb mély. A városligeti artézi kut, ha 470 ölnél mélyebb nem lesz is, még akkor is mélyebb lesz a világ minden artézi kutjánál (2820 bécsi láb) s minden tekintetben unikumot fog képezni.

Lószemle a vérmezőn. Hivatalos összeirás után az I. kerület magán tulajdonosainak lovai f. h. 15-én a vérmezőre lesznek terelendők, hol egy erre kiszemelt bizottság által vizsgálat alá vonatnak. Ezen kerületben lakó ló-birtokosok lovaikat 48 órán belől csak az esetben használhatják, ha azok a fenérintett bizottság által, melynek tagjai a városi képviselőtestület, a kerületi előljáró a honvédség és az arra kiszemelt állatorvosokból állanak megvizsgáltattak. A városi tanács a főhadparancsnokságnál már lépéseket tőn, hogy ezen ló-szemlére neki a vérmező átengedtessék.

A Duna kotrása a Margitsziget és Ujpest között még mindig nehézségekbe ütközik. Ujabban ismét egy 55—60 öl hosszu még a rómaiak idejéből eredő fal létezése neheziti ezen munkálat kivitelét, mely előbb dynamittal lesz szétrombolandó. Miután most a viz magas, annak alább szállása lesz bevárandó, mielőtt ezen nehéz müvelet foganatba vévethetnék.

A gazdasági tanintézetekben az idén következő számmal vannak a növendékek: M.-Óváron volt 160, Kolosmonostoron 70, Debreczenben 50, ugyanott a földmives iskolában 40, Keszthelyen 26, Hradeken 24, az érdiószegi vinczellérképezdében 24, Tarczalon 24.

A müegyetemi ifjuság segélyegylete bátorkodik felkérni a t. közönség köréből mindazokat, kik oly foglalkozásra (nevelőség, tanitás stb.) keresnek alkalmas egyént, a minőt müegyetemi hallgató tanulmányai folytatása mellett betölthet, sziveskedjenek e tekintetben a müegyetemi ifjak segélyegyletéhez (Kétnyul-utcza, müegyetem) fordulni. — A bizottság részéről Katona Endre.

Az „Otthon" szépirodalmi és ismeretterjesztő havi közlöny oktoberi füzete megjelent a következő tartalommal: Kuthy Lajos irói jellemrajz Lauka Gusztávtól. — Rózsabimbó költemény Csengey Gusztávtól. — A Lajcsi meg a Csája elbeszélés Tóth Józseftől. — A nők duzzogása Börne után. — Irodalmi szemle.

A kard. Buda-Ujlakon szombaton esti 10 órakor a 32. ezredből való 3 vitéz s a rendőrség között véres összeütközés történt. Ugyanis a 3 közkatona meglehetős ittasan lármázva s az elejökbe jövőket bántalmazva ment végig a főutczán, a miért is egy rendőr által helyre utasitattak, mit természetesen figyelembe se vettek. A rendőr erre befogatással fenyegette az illetőket, mire ezek oldal fegyvereiket kihuzván neki mentek. A rendőr jeladására a segély nem késett a helyszinén megjelenni s megkezdődött a harcz, melyben miután a rendőrök száma tulnyomó volt, s ez utóbbiak fegyvereiket is használták, a katonák huzták a rövidebbet a kihágók mind kisebb nagyobb mértékben megsebesültek s csak ekkor lehetett tőlük szuronyaikat elszedni. Ezen utczai kihágás nagy mérvet ölt, mert időközben nagy néptömeg gyült az esemény szinhelyére, mely hajlandónak látszott hol az egyik hol a másik párthoz csatlakozni, ha esetleg Mück honvédhadnagy ott meg nem jelen s a tömeget meg nem nyugtatja. Ő a sebesülteket a 3 nyul kaszárnyában kisérte s az esetet feljelenté. A katonák egyike aligha életével nem fog adózni harczvágásért.

Uj könyvek: „A zöldségtermelés" gyakorlati utmutatás a konyhakertészetben Bouché után Grubiczy Geyza és Mark F. — Utazás Délfrancziaországban Maszlaghy X. Ferencztől. — A sz. István-társulat naptára, továbbá „Házi naptár" hasznos tudnivalókkal és mulattató tartalommal szerkesztette Hindy Árpád.

Ritkaságként közlik „szabadelvü" laptársaink, irja a „K. N." egy honvédezredes becsületességét. A dolog következőleg áll. A barakkokat Maros-Vásárhelyen Szabó János honvédezredes épittette, még pedig körülbelől 18,000 frtot takaritva meg az előirányzatból az állam részére. József főhg, ki most Erdélyben időzik, tréfásan kérdé az ezredest: „Talán csak nem lopta a hozzávalót, hogy oly olcsón épitett;" — mire az ezredes következőleg válaszolt: „Ép azért épittettem oly olcsón, mert nem loptam, fenség!"

Születések és halálozások. A lefolyt héten élve született 245 gyermek, elhalt 208 személy; a születések tehát 37 esettel mulják felül a halálozásokat. — Az élve szülöttek közt volt 173 törvényes, 72 törvénytelen; nemre nézve 130 fiu, 115 leány. — Halva született 6 gyermek, köztük 6 törvényes. — A halottak közt volt 112 férfi, 96 nő, egy éven aluli gyermek 68.

Szerelmi tragédia. A nagyváradi törvényszék közelebb tárgyalta Pesthy Zoltán peceszentmártoni segédjegyző bünesetét, ki kedvesét, Szénásy Marit megölte s magát is ki akarta végezni, de csak megsebesült. A huszonegy éves fiatal ember igen sápadt, feketeszemü, haju, exaltált kedélyü ember, ki egészen feketébe volt öltözve, mellén keresztül kötött gyászfátyollal. Mikor bevezették, a megölt lány anyja (Szénási Magdolna, papgazdasszony,) sirt, jajgatott, az asztalra tette lánya arczképét, átkozta a fiatal embert, ugy hogy el kellett vezetni. A közönség, melyben hölgyek is voltak, részvéttel nézte. A vádlott elismerte bünét. Elmondá, hogy ők tisztán, igazán szerették egymást, de az anya egy ügyvédhez akarta erőszakolni lányát. E miatt határozták el, hogy meghalnak. Az ifjú igyekezett kedvesét lebeszélni, de ez gyávasággal vádolta őt. Igy lőtte meg a lányt a kertben, mig magát, kétségbeesésében, nem birta agyonlőni, csak megsebesiteni. Az anya azt állitotta, hogy boszúból ölte meg a lányt, mivel az nem szerette már; de a tanúk kideriték, hogy a két szerencsétlen közösen határozta el a meghalást. A község birája azt is vallá, hogy az anya eleintén nem is szánta lányát s azt mondta: „ugy kell neki." Rádl Ödön ügyvéd igen hatásosan védte a vádlottat, kit a törvényszék kétévi börtönre itélt.

A „Garbonczás Diák" előfizetőinek. Humoristikus hetilapomat október elsejétől egyidőre beszüntettem. Azon előfizetési pénzeket, melyek az okt.—deczemberi évnegyedre nem Noséda Gyula kiadóhoz, de még hozzám küldettek be, mielébb kárpótolni fogom. — Különben pedig fogadják legmélyebb köszönetemet mindazok, kik engem e hazafias vállalatomban, és mostoha irodalmi viszonyaink között, szellemileg vagy anyagilag támogattak. — Lasztócz, 1875. oktober 10-én. Darmay Viktor.

„A Nép Zászlója" legutóbbi száma következő tartalommal jelent meg: Politikai rész: A helyzet. Mende Bódogtól. — A központi ellenzéki körről. — A bécsi mulatság vége. — Mit tegyünk. — A delegatiók. — Hétről-hétre. — Az 1876-iki költségvetés a pénzügyi bizottság előtt. — Apró pénz. — Vidéki hangok. — A külvilágból. — Béke. — Az első vasut. Ismeretek tára: A postaintézmény fejlődése. Rácz Sándortól. — A magyar tudományos akadémia. — A történelmi társulat. Szünórára: A hegyek közt. — Elbeszelés Béldi Kálmántól. — Szinészet. — Mi hir a fővárosban. — Vidéki hirek. — Mindenféle. Közgazdaság. — Lovasgazdák tiz parancsolatja. — A budapesti gabna- és pénz-piaczról. — Piaczi árak a vidéken. A szerkesztő póstája. — Heti naptár.

Rövid hirek. „Fővárosi pénzügyigazgatóság" czimet vesz fel a fővámházban levő pesti igazgatóság, megkülönböztetésül a budaitól. — **A budai gőzsikló** f. hó 16-ától fogva reggeli 7 órától esti 10 óra 10 perczig fog közlekedni. — **Egy szürke papagály** szállott a napokban a szt.-György téren egy szegény kosárkötő ablakán be, mely b. Edelsheim Gyulay tbnagy nejétől szabadult ki, s melyért a szegény család 50 frt válságdijat kapott. — **Nyisnyanszky nyug. orsz. főpénztárnok** 70 éves korában elhalt s mult szombaton temetetett el Budán. — **Az általános összeirás** jövő hó kezdetén veszi kezdetét. — **Öngyilkosság.** Takács Mihály szegedi járásbiro ma reggel 4 órakor agyonlőtte magát.

Tudatjuk a tisztelt olvasó közönséggel, hogy **Pétery Károly** kitünő könyvea **„Jezsuiták"**-ról, szerkesztőségünkben megszerezhető 1 frtjával. Megrendelések a legnagyobb készséggel teljesitetnek.

Közgazdaság.

Üzleti heti szemle.

A budapesti gabnapiaczon a forgalom, a sok zsidó ünnep és az átalános tartózkodás miatt nem vehetett nagyobb lendületet. Tulnyomóan tiszai gabnát árultak, mert a Tisza vidéke tömegesen hozza termését, mig Magyarország egykori „gabnakamrái": a Bánság és Bácsmegye kevesebbet. — Kilátás van rá, hogy malmainknak lesz kivitelük Angolországba; ha ez megtörténik, a gabnaárak gyorsan javulni fognak, de aligha fogják mesterségesen felcsigázni, mert ez hátrányunkra volna, kérdésessé tenné a campagnet és a külföldet arra inditaná, hogy — ugy mint julius és augusztusban tette — a magyar piaczokat mellőzve olcsóbb piaczokat keressen. A különbözet a mult és az e heti zárárak közt a következő: buza 5 krral drágább, árpa és tengeri (kis áru) változatlan, ellenben rozs 5 krral, zab (kész) 2 krral, tengeri határidőre 3 krral olcsóbb. A forgalom a zsidó ünnepek miatt sokat vesztett, kész buza 153,000 vm. kelt el, határidőre köttetett 127,000 vm., összesen 280,000 vm.

Liszt: Az e heti üzletet is lomhának nevezhetjük, a speculatió tartózkodik, fogyasztásra csak a legszükségesebb készletet vásárolják, mert attól tartanak, hogy az árak még csökkeni fognak, a mi lehetséges. Néhány malom, melynek sikerült több nevezetes tétel finom lisztet igen nyomott árakon eladni, kisérletet tett a fekete liszt árát felszöktetni, de ez már nem sikerült. Korpa is el volt hanyagolva; durva korpa külföld számára kerestetett' de nagyobb kötések nem jöttek létre, mert áraink nem nyujtanak előnyöket, Zárlatárak bécsi mázsánkint zsákostul, szabadon átvére vasutnál vagy hajónál Budapesten 0 sz. 11.70; 1 sz. 12.20; 2 sz. 11.70; 3 sz. 10.70; 4 sz. 9.70; 5 sz. 8.60; 6 sz. 7.60; 7 sz. 6.70; 8 sz. 5.60; 8½ sz. 4.60; 9 sz. 4 frt. Korpa finom 2.20; durva 1.85.

Disznózsir. A hét elején első városi áruért 36½ frtot fizettek hordó nélkül, azzal együtt 38 frtot, a rendkivüli nagy disznózsirbehozatal és a szükséglet csökkenése folytán azonban a hentesek mindig engedékenyebbeknek mutatkoztak s az árak naponkint estek, ugy hogy a november-januári szállitásra 31½—39, azonnali szállitásra 35 frttal köttettek üzletek. A hét végén határidőre 33½—33, azonnali szállitásra 34½—35 frt árak maradtak. Szalonna árai szintén lenyomattak; füstölt városi áru 37, fehér 34½ forinttal kináltatott.

Szilva Bozniából néhány száz hordóval hozatott be, a nagy rész közönséges min. mely csak nehezen eladható; jobb minőségiből 125—130 hordóval bécsi mérték szerint néhány száz mázsa 10¼, 10³/₇ frttal adatott el. Boszniai szilva zsákokban mintegy 400 mázsa 9½—9¾ frttal adatott; nagyobb szállitmányok is jelentettek be. — Szerb áruk hordóban csak kis mennyiségben s nagyobbrészt csekély minőségü hozatott s 9—9½ ftra tartatott szerb áru zsákokban néhány száz mázsa érkezett s 8½ frttal kisebb tételenként adatott. Belföldi szilva ugy a szlavoniai mint a magyar is név szerint az ó-minőségü igen kerestetett s 8½—9 frttal több eladás történt.

Szilvaiz (lekvár) mintegy 1500 mázsa 8 frtjával vétetett, néhány tétel hibás áru csak 6 frttal vétetett. Az üzérkedés a vételben élénken részt vesz, a leginkább jobb minőségü árukat figyelembe veszi, mely által egy további árcsökkenés nem állhat be.

Dió. Uj áruból több tétel 8—8½ forinton elkelt.

Czukor. Az üzlet igen élénk és a mult heti árak szilárdan maradtak.

Lenolaj 19.50 csekély üzlet mellett. Petroleum valamivel lanyhább 10⁴/₈—10⁵/₈ frt.

Repczeolaj. Az üzlet csak a hét vége felé mutatott fel valami élénkséget és a forgalom számos mennyiséget foglalt magában: kész áru 21¾ frt tavaszkor 23 frt. Bécsi árutőzsdén, távirdai jelentések szerint e czikkben élénk üzlet van és kész árukban mint szintén határidőre számos vételek történtek. Bécsi árak 8-ról készáru 22—22½. nov. deczember szállitandó 22½—12¾, tavaszkor szállitandó 23 frt.

Nyers és kidolgozott bőrök. Az üzlet, mely az utolsó pesti vásár után valamivel jobbult, azóta se élénkebb, se lanyhább nem lett, hanem a szokott régi korlátok közt mozgott. A mérsékelt kelet mellett, az árak változás nélkül maradtak. Talpbőrök kerestettek s mivel a czipőgyárak jelenleg sok megrendeléssel vannak ellátva, a nehéz, mint könnyü talp börök, mint szintén fekete fejbőrök jól elkelnek. Barna fejbőr el van hanyagolva. Az ez évi szállitási szükséglet már fedezve van. A körülmény, hogy mind az itteni mind a bécsi czipőgyárak a kivitel számára igen el vannak foglalva, a bőriparra nézve igen kedvező, és a mostani kielégitő állapot csak e körülménynek köszönhető. Borjubőr jó és közép nehéz faju könynyen eladható; csekélyebb faju pedig alig talál vevőt, és igen olcsó áron kináltatott.

Gubacs. Annak daczára, hogy a beszedett mennyiség a mult évit tulhaladja, az árak inkább emelkedő irányzatot mutatnak fel, s a lefolyt héten számos mennyiség igen magas ár mellett vevőt találtak. — Valonia. A szedés mind mennyiségre, mind minőségre nézve igen jó eredményt mutat fel, ennek folytán az árak lassankint csökkenek s ma 3—4 frttal alább állnak, mint 2 hóval előbb.

Komló. (Eredeti tudósitás) Saaz, okt. 4-ről. A kőbányai serfőződe s szinte ugy a hütteldorfi, szt. marni és a pilseni polg. serfőződék teljes évi szükségletét itten fedezték s számos mennyiséget a piaczról elszállitottak. Az itteni városi komlóvásár csarnokban eladatott a mult héten 940 csomó városi 1037 csomó kerületi s 1239 csomó vidéki áru, továbbá 1000 csomó a vasárcsarnokon kivül eladatott. Az árak kevéssel emelkedtek, mivel a külföldről, többnyire amerikai és angolhoni vevők jelentkeznek. Galicziai áru 45—54 mark. Steieországi és felső ausztriai 90—100 mark 50 kilóért az utolsó norinbergi vásáron elkelt.

Sziksó csekély vételek mellett az árak változást nem szenvedtek, mert a készletek is gyöngék. Belföldi mészitett 75—80% 7.25—7.50, 85—90% 7.50—8.50, angolhoni newcastlei 46—50% 8—8.75, liwerpooli 52% 8.75—9 frt, terkanti 52% 9—9.25, jegeczes áru figyelem nélkül: 3.80—4 frt mázsánkint.

Hamuzsir. A készletek mint szintén a kereset csekély: fehér magy. darabos 14.80—18 frt, erdei hamu 14—14.50 frt, házi hamu 12.50—13 frt mázsánkint.

Borkő. Kivitel számára igen keresett, ámbár a készletek csekélyek és ezek csak a szüret bevégzése után szaporodnak. Magasfoku tiszta áru 35.50—36 frt, középszerü áru 28—31 frt, mely árakat a vevők szivesen megadják.

Gabnaüzlet Budapest oct. 11. Jó kinálat és kedvező vételkedv mellett buzában jó forgalom volt, jó fajokért tegnap 5 krral, könnyebb buzáért ma 5—10 krral is többet fizettek mint a mult héten, zab és árpa szilárd, rozs és tengeri nyugodt.

Buza kész áru, tegnap és ma 70.000 vm. jött forgalomba. Átlagárak: 81 fns 4.40 - 4.50, 82 fns 4.60—4.70, 83 fns 4.80—4.90, 84 fns 4.95—5.05, 85 fns 5.10—5.20, 86 fns 5.25—5.30, 87 fns 5.35 —5.40.

A határidőüzletben kevés szilárdság uralkodott; tegnap óta lanyhábbra fordult az irány. Buza őszre 4.70 p. 4.72 á., tavaszra 5.31 p. 4.42½ á. Zab szilárd őszre 2.22 p. 2.24 á., tavaszra 2.38 p. 2.40 á. Tengeri május—juniusra bánsági lanyhább, tegnap 2.70-ig árultatott, mai zárlat 2.65 p. 2.67 á.

Értéktözsde. A mai forgalom még tartózkodó jellegü volt, minthogy speculationalis vásárlási kedv nagyon gyéren mutatkozott.

Az előtőzsdén csak is osztr. hitel részvényekben volt üzlet, melyek 210.50—210.90-ig vásároltattak és 210.50-en maradtak. — A déli tőzsdén osztr. hitel részv. változatlanul maradtak, magy. földhitel részv. 61 utan 60.75-el, takarék és hitel részv. pedig 83.50-en kináltattak, municzipalis részvények 21.25-en vásároltattak, külvárosi takarékpénztár részv. 51-en kerestettek.

Közuti vasut részvényekben 205-el eszközöltetett kötés, haza biztositó részvények 45-ön adva 47-en tartva, pesti bizt. részv. 39-en kinálva voltak.

Cs. és kir. aranyakat 5.32½-en vásároltak, Holland 3 hóra 93.35-ön, Berlin kifizetésre 55.50 —55.60-ig keltek,

Ipar vállalatok közül Athenaeum nyomda részv. 243-ig, gyapjumosó részvények 126-ig kedveltek voltak, gőzmalmok részvényei azonban egészen elhanyagoltattak.

Tőkebefektetési értékekből csupán magyar sorsjegyek 79½-en voltak keresettek.

Időjárás. Borult mogorva őszi idő este lassu eső; légmérséklet reggeli 7 órakor + 8.2 C.

Soprony okt. 8. Buza mérője 4.10—5.30 kr, rozs 3 10 90 kr. árpa 2.75—3.45, zab 2.5—25, tengeri 2.80—3.10 kr, széna 90 kr — 1.10 kr, szalma 1.35 kr mázsája.

Gyöngyös okt. 9. Tegnapi a hetipiaczunk elég népes volt, gabonaárak következők: tbuza 7—8.50 elkelt 1000 köböl; feles 5.50—6 elkelt 600 köböl; rozs 5—5.20 elkelt 750 köböl; árpa 4—4.40 elkelt 800 köböl; zab 2.80—3. elkelt 200 köböl, kukoricza 2.40—2.50 elkelt 100 köböl, bab 7—7.50 elkelt 40 köböl.

Arad okt. 8. Buza: első min. 86 fns 4.50, 84 fns 4.25. Kétszeres: 80 fns 3.50, 78 fns 3.25. Rozs: 78 fns 2.70, 76 fns 2.65. Árpa 70 fns 2.—, 68 fns 1.95. Kukoricza 82 fns 1.55. Zab: 50 fns 1.75. 48 fns 1.70.

Kecskemét okt. 8. Tisztabuza pozs. m. 4—4.40. Elegyesbuza pozs. m. 3.10—3.30. Rozs pozs. m. 2.60—2.80. Árpa pozs. m. 1.80—2. Zab pozs. m. 1.79—1.80. Köles pozs. m. 1.60—1.80. Kukoricza idei pozs. m. 1.30—1.60. Burgonya pozs m. 80—1.

Bécsi terménytözsde okt. 9. A zsidó ünnepek miatt a tőzsde lanyhán folyt le. Buza elkelt 25,000 vmázsa szilárd árak mellett; gabnában csekély forgalom; árpában élénk üzlet 5—10 krral magasabb árakon; tengeri lanyha, zab 2 krral javult; liszt változatlan. — Elkelt buza bánsági 84—85 fns Kikindáról 4.75, marosi Győrből 5.40, magyar 86—87 fns Bécsben 5.70 vmázsája. Rozs magyar felvidéki 79—80 fns 3.76 kr 80 fntja. Árpa morva 72—73 fns Bécsben 4.10 mérője. Tengeri bácskai 2.96 kr mérője, zab magyar 47—52 fns 4.90—5.45 mérője.

Kivonat a „Budapesti Közlöny"

(okt. 11-ik számából.)

Árverések: Petris (Neográd) decz. 11. jan. 11. Prónay István 1,028.171 frtra becsült ingatlanai. — Érkeserü oct. 30. nov. 30. Bihary Lajosné két háza és szőleje. — Szentes nov. 4. decz. 6. Jakó Mihály ingatlanai. — Pécs nov. 29. Misetics Ferencz ingatlanai. — Pécs nov. 25. decz. 27. Maurer Julianna háza és kertje. — Rudnok (Torna) oct. 30. Orosz Jakab ingatlanai. — Tisza-Füred nov. 25. decz. 28. Nanásy Gyula ingatlanai. — Buda nov. 2. decz. 2. Fillinger János ingatlanai. — Alsó-Sop oct 14. nov. 24. Reiner Abrahám ingatlanai. — Nagy-Szeben nov. 20. decz. 20. Engber Károly háza és majorsága. — Róna oct. 26. nov. 26. Román Juon ingatlanai. — Kolozsvár decz. 10. jan. 16. Tauffer Károly 11556 frtra becsült haszonélvezeti joga. — Szántó (Kassa) nov. 15. decz. 15. Löffler Ignácz ingatlanai. — Szliács nov. 30. decz. 30. Brogyányi Vincze ingatlanai. — Jászberény oct. 25. nov. 25. Velkey István ingatlanai. — Pécs decz. 9. jan. 10. Zettl József 30000 frtra becsült háza és kertje. — Erdőd (Szatmár) oct. 29. nov. 29. Bader János ingatlanai. — Szent-Kereszt nov. 4. Preiszich József ingatlanai. — Bozza oct. 28. Liker Ferencz ingatlanai. — Kis-Darócz oct. 26. Gottliek Abraham ingóságai.

Csődmegszüntetések. Scheiber I. M. és társa szegedi valamint Platsko György brassói lakosok ellen hirdetett csődök megszüntettek.

Vizállás és időjárás.

Budapesten októb. 11. 8′ 9″ 0 fölött ködös.
Pozsonyban októb. 11. 7′ 6″ 0 fölött felhős.
M.-Szigeten októb. 11. 2′ 6″ 0 fölött felhős.
Szatmáron októb. 11. 1′ 6″ 0 fölött felhős.
Tokajban októb. 11. 3′ 4″ 0 fölött felhős.
Szolnokon októb. 11. 2′ 7″ 0 fölött felhős.
Szegeden októb. 11. 2′ 11″ 0 fölött esős.
Aradon októb. 11. 2′ 5″ 0 fölött esős.
Nagybecskereken októb. 11. 0′ 11″ 0 alatt esős.
Bezdánnál októb. 11. 0′ 2″ 0 fölött felhős.
Verbászon októb. 11. 5′ 6″ 0 fölött felhős.
Eszéken októb. 11. 3′ 6″ 0 fölött felhős.
Mitroviczon októb. 11. 0′ 1″ 0 fölött száraz.

NEMZETI SZINHÁZ.

Ma, október 12-én adatik:

HAMLET,

Nagy opera 5 felvonásban. Irták Carré és Barbier. Forditotta Böhm G. Zenéjét szerzette Thomas A.

Személyek:

Hamlet — — —	Ódry L.
Claudius, Dánia királya —	Kőszeghy
A meghalt király szelleme	Tallián
Polonius, kamatás —	Kaczvinszky
Laertes, Polonius fia —	Szabó
Marcellus) tisztek Hamlet bar.	Széphegyi
Horatio)	Szalai
Gertrud, Dánia királynéja —	Kocsis Irma
Ophelia, Polonius leánya —	Balázsné B. V.

Kezdete 7 órakor, vége 10-kor.

Vár-szinház.

Vasárnap, október 12-kén adatik:

A SPINX.

Dráma 4 felvonásban. Irta Feuillet Octave. Forditotta Paulay Ede.

Személyek:

De Challes, gróf, tengernagy	Szigeti József
Savigni Henri — —	Nagy Imre
Astley, lord, marquis —	Náday
Lajardie Arthur — —	Halmi
Everard, tengerészhadnagy, a tengernagy hadsegéde	Körösmezei
Ulrik zongoramüvész és zeneszerző — —	Benedek
De Challesné Blanka, a tengernagy menye — —	Sz. Prielle C.
Savigniné Berta — —	Helvey Laura
Lajardiené Gabriela, a tengernagy unokahuga —	Kölesi Mariska
Szolga Savigninél — —	Leövey.

Szolgák. Történik falun, Páris környékén.

Kezdete 7 órakor, vége 9 kor.

Felelős szerkesztők: Csávolszky Lajos és Szederkényi Nándor.

KÖZLEKEDÉS.

Gyorsvonatok.

Budapest indulás 7.50 reggel
Bécs érkezés 2.12 délután 9.29 este.
Bécs indulás 3.15 délután
Budapest érkezés 10.05 este 6.35 reggel.

Gyorsvonatok a gőznajókhoz csatlakozással.

Bécs) éjszaki vasp. indulás 3.53 délután
) állam „ „ 3.43 „
Budapest indulás 10.40 este.
Szeged „ 2.34 reggel } kedd
Temesvár „ 5.19 „ } és
Báziás érkezés 8.50 „ } szombat
Báziás indulás hétfő és péntek 6. este.
Temesvár „ „ „ 9.42 este.
Szeged „ kedd és szombat 1.32 reggel.
Czegléd „ „ „ 5.29 „
Budapest „ „ „ 7.50 „
Bécs) érk. állam vasp. kedd és szombat 1.56 d. u.
) „ éjsz. vasp. „ „ 2.03 d. u.

Személyvonatok.

Bécs indulás 8.45 reggel 8.20 este.
Budapest érkezés 5.56 délután 6.06 reggel.
Budapest indulás 6.57 délután 7.05 reggel
Bázias érkezés 8.46 reggel 10.29 este.
Baziás indulás 6.05 este 3.30 reggel.
Budapest érkezés 8.12 reggel 7.49 este.
Budapest indulás 9.15 reggel 9.25 este.
Bécs érkezés 6.09 délután 6.03 reggel.
Bécs indulás 7.40 reggel 5.50 este
Ujszöny érkezés 1.22 délután 11.13 éjjel.
Ujszöny indulas 2.42 „ 3.55 reggel.
Bécs érkezés 7.50 este 8.44 reggel.
Valkány ind. 3.21 d. u. | Perjámos ind. 8.25 reg.
Perjámos érk. 6.06 d. u. | Valkány érk. 11.10 d.e
Jassonova indulás 4.48 reggel 8.12 reggel.
Oravicza érkezés 7.15 reggel 9.54 reggel.
Oravicza indulás 5 délután 7.08 este.
Jassenova érkezés 6.38 délután 8.53 este.
Oravicza indul 10.30 délelőtt.
Oteyerdorf érkezik. 1.55 délután
Steyerdorf indul 2.45 délután
Oravicza érkezik 5.57 délután
Tótmegyer indul. 1.45 délután
Surány érkezik 2.15 délután.
Surány indul 12. 45 délután.
Tótmegyer érkezik 1.10 délután.

Magyar királyi államvasutak.

Budapest indulás 3 délután 8.45. este.
Losoncz indulás 8.02 este 4.42 reggel.
Ruttka érkezés 1.11 éjjel 1.52 délután.
Ruttka indulás 12.48. éjjel 4 délután.
Losoncz indulás 4.17 reggel 1.09 este.
Budapest érkezés 11 délelőtt 8.57 reggel.
Sólyom indul 10.19 este.
Sesztercb. érkezik 11.46 éjjel.
Sesztercsebánya indul 8.08 este.
Sólyom érkezik. 9.15 este.
S.-Berzencze indul 9.25 délelőtt.
Selmecz érkesik 12.13. délután.
Selmecs indul 4.25 délután.
G.-Berzencze érkezik. 6.22 délután.
Miskolcs indulás 1.45 délután 5 délután.
Fülek érkezés 7. este 12.50 éjjel.
Fülek indulás 6.50 reggel 7.50 este.
Miskolcz érkezés 11.37 délután 6.45 reggel.
Budapest indulás 7.30 reggel 12 délben 10.30 éj. el.
Hatvan „ 9.36 „ 3.22 délután 1.51 „
Miskolcz érkezés 1 délután 8.45 este 7.10 reggel.
Miskolcz indulás 1.25 „ 7.50 reggel 10. éjjel
Hatvan 4.52 délután 1.35 délután 3.34 reggel.
Budapest érkezés 6.50 este 4.25 délután 6.30 reg
Vámos-Györk indulás 3.15 éjjel 12.19 délután.
Gyöngyös érkezés 3.50 éjjel 12.54 délután.
Gyöngyös indulás 1.30 éjjel 9.28 reggel.
Vamos-Gyö érkezés 1.59 éjjel 9.57 reggel.
Füzes-Abony indulás 6.10 este 5.53 reggel.
Eger érkezés 9.13 este 5.53 reggel.
Eger indulás 2.04 délután 11.37 éjjel.
Füzes-Abony érkezés 2.49 délután 12.22 éjjel
Hatvan indulás 6.21 reggel 5.25 délután.
Szolnok érkezés 9.44 reggel 9 este.
Szolnok indulás 5.06 reggel 12.47 éjjel.
Hatvan érkezés 8.45 „ 4.29 reggel.
Zákány indulás 6.30 reggel 3.45 délután
Zágráb érkezés 9.35. „ 8.10 este.
Zágráb indulás 5.05 délután 7. 50 reggel.
Zakány érkezés 8.25 este 12.15 délben.
Károlyváros indulás 12.20 délután.
Fiume érkezés 9.25 este.
Fiume indulás 6. reggel.
Károlyváros érkezés 2.25 délután.

Déil-vasuttársaság.

Budapest indulás 7.15 reg. 10.45 délelőtt 9.45 este.
Pragerhof érk. 5.22 délután 4.57 reggel 8.20 regg.
Pragerhof indulás 9.35 reggel 6.45 este 10.05 éjj.
Budapest érkezik 1.87 este 6.05 reggel 4.56 d. u.
Kanizsa 10.55 éjjel 5.45 reggel 2.15 délután.
Bécsujhely érk. 7.13 reg. 12.46 d. u. 3.35 d. u. 0.07 este.
Bécsujhely ind. 10.10 d. e. 1.35 d. u. 8.20. este 5.50 este.
Kanizsa érkez. 10.33 délelőtt 10.18 éj. 4.37 reggel
Kanizsa indulás 5.18 reggel 2·35 délután.
Barcs érkezés 7.58 reggel 6.23 este.
Barcs indulás 12.08 éjjel 10.48 délelőtt.
Kanizsa érkezés 3.19 reggel 1.21 délután.
Székes-Fehérvár indulás 10.18 délelőtt 12.éjj
Ujszöny érkezés 2.42 délután 3.55 reggel.
Ujszöny indulás 2.33 „ 11.37 éjjel.
Székes Fehérvár érkezés 5.54 délután 2.58 éjjel.
Zagrab indulás 10.05 delelőtt 8.45 este.
Károlyváros érkezés 12 délben 10.10 éjjel.
Károlyváros indulás 5.10 reggel 2.35 délután
Zágráb érkezés 7 05 reggel 4.35 délután.
Sziszek indulás 4.58 reggel 5.43 „
Steinbrück érk. 10.49. d. e. 3.15 d. u. 11.10 éjjel.
Steinbrück indulás 4 reggel 4.40 délután.
Sziszek érkezés 9.50 délelőtt 9.53 este.
Fiume indulás 5 reggel 6.30 este.
Szentpéter érkezés 8.23 reggel 9.53 este.
Szentpéter indulás 2.15 éjjel 8.45 este.
Fiume érkezés 6.13 reggel 12.1 éjjel.
Zákány indulás 6.48 reggel.
Battaszék érkezik 3.44 délután.
Battaszék indulás 3.37 reggel.
Zákány érkezik 12. délben.

Tiszavidéki vaspálya.

Budapest indulás 7.30 reggel 6.26 este.
Debreczen indulás 3.51 délután 4.30 reggel.
Kassa érkezés 11.52 éjjel 6 este.
Kassa indulás 5 reggel 6.20 délelőtt.
Debrecen indulás 12.43 délután 10.12 éjjel.
Budapest érkezes 8·31 este 8,40 reggel.
P.-Ladány indulás 2.35 délután 5.10 éjjel.
Nagyvárad érkezés 4.27 „ 5.21 reggel.
Nagyvárad indulás 11.22 délelőtt 9. este.
P.-Ladány érkezés 1.43 délután 11.45 éjjel.
Budapest indulás 7.30 reggel 626 este.
Arad indulás 3.56 délután 6 reggel.
Temesvár érkezés 5.46 este 2,35 reggel.
Temesvár indulás 10.17 délelőtt 5.55 este.
Arad indulás 12.30 délután 9.10 este.
Budapest érkezés 8.31 este 8,45 reggel.

Vágvölgyi vaspálya.

Pozsony indulás 7.30 reggel 1.31 d.u. 6.30 este.
Nagyszombat érkezés 9.12 d. e. 3.38 d. u. 8.42 é
Nagyszombat indulás 6.15 reg. 1.23 „ „ 6.23 est.
Pozsony érkezés 7.57 reggel 3.30 d. u. 8.35 éjjel.

Magyar északkeleti vasut.

Szerencs indulás 9.05 délelőtt 3.59 délután
S.-A.-Ujhely indulás 11.30 délelőtt 5.44 este.
M.-Sziget érkezés 9.29 éjjel 5.36 reggel
M.-Sziget indulás 6.55 reggel 9 24 éjjel.
S.-A. Ujhely indulás 5.45 este 9.21 délelőtt.
Szerencs érkezés 7.48 este 11.02 „
Debreczen indulás 4.12 délután 4 reggel.
Királyháza érkezés 12.31 éjjel 10.03 délelőtt.
Királyháza indulás 3.19 reggel 2.56 délután.
Debreczen érkezés 11.50 délelőtt 9.07 este.
Batyu ind. 3. 12 délután. | Munkács ind. 11.49 d. e.
Munkács érk. 4.23 d. u. | Batyu érkezés 1 d. u.
S.-A.-Ujhely indulás 6.09 este 8.57 reggel.
Kassa érkezés 9.44 éjjel 12.13 délután.
Kassa indulás 5.11 reggel 1.51 délután.
S.-A.-Ujhely érkezés 8.56 reggel 5,30 este.
Ungvér indulás 12.11 délután.
Nyiregyháza érkezik. 6.46 délután.
Nyiregyháza indulás 3.20 reggel.
Ungvár érkezik. 4. 10 délután.

Első erdélvi vaspálya.

Arad indulás 1.20 reggel 4.19 délután.
Gyulafehérvár érkezés 4.51 délután 2.55 éjjel.
Gyulafehérvár indulás 10 délelőtt 12.52 éjjel.
Arad érkezés 8.02 este 11.46 délelőtt.
Piski ind. 3.01 délután. | Petrozsény ind. 7.10 reg
Petrozsény érk. 7.22. est. | Piski érkezés 11.52. d. e.

A magyar keleti vasut.

Nagyvárad indulás 5.07 délután 6.18 reggel.
Kolozsvár „ 11.21 éjjel 8.45 reggel.
Brassó érkezés 1.30 délután 6.10 reggel.
Közlekedik csak hétfőn s csütörtökön.
Brassó indulás 2.10 délután 7.30 este.
Kolozsvár érkezés 4.25 reggel 4.40 délután.
Közlekedik csak kedden és pénteken.
Nagyvarad érkezés 10.55 délelőtt 8.32 este.
Kocsárd indulás 3.20 reggel.
M.-Vasarhely erkezik. 5.45 reggel.
M.-Vásárhely indulás 10.05 éjjel.
Kocsárd érkezés 12.26 éjjel.
Kis-Kapus indulás 6.55 reggel 9.40 éjjel.
Nagyszeben érkezés 9.05 reggel 11.40 éjjel.
Közlekedik csak hétfőn és csütörtökön.
Nagy-Szeben indulás 5.40 délután 3.40 reggel.
Kis-Kapus érkezés 7.50 este 5.35 reggel.
Közlekedik csak szerdán és szombaton.
Tövis indulás 9.05 délelőtt 11.46 éj. 4.15. délut.
Gyulafehérvár érk. 9.45 d. e. 12.26 éjjel 5 d.
Közlekedik csak hétfőn és csütörtökön.
Gyulafehérvár ind. 10.10 éjj. 3.19 reggel 8. d.
Tövis érkezés 10.50 éjjel 3.57 reggel 8.40 d. e.
Közlekedik csak szerdán és szombaton.

Alföld-fiumei vaspálya.

Nagyvárad indulás 5.05 délután 9.11 délelőtt
Eszék érkezés 10.23 délelőtt 11.20 éjjel.
Eszék indulás 5 délután 3 reggel.
Nagyvárad érkezés 9.10 délelőtt 7.15 este.
Eszék indulás 5.35 reggel 10.55 délelőtt.
Villány érkezés 7.17 reggel 1.11 délután.
Villány indulás 11.32 délelőtt 10 éjjel.
Eszék érkezés 1.14 délután 2.19 éjjel.

Mohács-pécs-barcsi vasut.

Mohács indulás 5 délután 6.20 reggel.
Barcs érkezés 12 éjjel 10.40 délelőtt.
Barcs indulás 8.08.reggel 6.41 este.
Mohács érkezés 12.20 délután 12.39 éjjel.

Magyar nyugoti vasut.

Székesfehérvár indul. 9.37 reggel. 12.19 éjjel
Grácz érkezik 8.18 reggel 5.53 d. u. 7.53 reg.
Grácz indul 6.40 reg. 3.37 d. e. 7.57 d. e.
Székesfehérvár érk. 5.40 d. u. 3.18 éjjel.
Kiscell indulás 9.25 délelőtt.
Szombathely érkezés 11.26. délelőtt.
Szombathely indulás 12.58 délután
Kis-Czell érkezés 3.8 délután.
Székesfehérvár indulás 9.37 délelőtt.
Szombathely érkezés 4.57 d. e.
Szombathely indul 7.10 reggel.
Székesfehérvár érk. 4.49 d. u.
Szombathely indulás 11.56 d. e.
Grácz érkezés 5.53 d. u.
Grácz indulás 9.20. délelőtt
Szombathely érk. 4.47 d. e.
Győr indulás 8.9 reg. 4.46 délután.
Kis-Czell érkezés 12.43 délben 8.35 este
Kis-Czell indulás 2.44 délután 6.26 reggel
Győr érkezés 6.23 este 9. 39 délelőtt.

Kassa-oderbergi vasut.

Kassa indulás 5 reggel 12.45 délután.
Ruttak indulás 2.44 délután 1.40 éjjel.
Oderberg érkezés 6.30 este 5.25 reggel.
Oderberg indulás 7.30 este 11 délelőtt.
Ruttek „ 2 éjjel 4.15 délután.
Kassa érkezés 4.43 délután 3.50 reggel.
Kassa indulás 6.30 este 5.50 reggel.
Eperjes érkezés 8.02 „ 3.36 „
Eperjes indulás 4 délután 215. éjjel.
Kassa érkezés 5.30 este 3.10. reggel.

Eperjes-tarnowi vasut.

Eperjes indulás 2.45 d. u. | Orló ind. 4.33 reg.
Orló érkezés 6.10 este. | Eperjes érk. 8.15 reg.

Első magyar gallíciai vasut.

Legenye-Mihály indulás 7.44 este.
Przemysl érkezés 6.13 este 6.20 reggel.
Przemysl indulás 9.02 este 8.34 „
Legenye-Mihály érkezés 4.26 délután.

HIRDETÉSEK.

Olcsó és tartós.

TEMESVÁRI MANÓ

cipőgyára,

Budapest, király-utcza 1. sz. ajánlja

NŐKNEK:

Füzős cipők Brünellből fénymázos hegygyel, szép tüzéssel	2 frt 70 kr.
Füzős cipők erős bőrből fénymázos hegygyel, szegezve és csavarral ellátva kettős talppal gyakori használatra és esős időre	3 frt 50 kr.
Cipők mézga betéttel Brünellből fénymázos hegygyel, magas szabással, finom kiállítással	3 frt 50 kr.
Cipők mézga betéttel erős chagrain vagy borjubőrből, szegezve és csavarral ellátott kettős talppal, igen tartós és meleg	3 frt 80 kr.

URAKNAK:

Cipők finom chagrain kettősbőrből	4 frt 40 kr.
Cipők fénymázos vagy bagariabőrből szegezett és csavarral ellátott kettős talppal igen erős	4 frt 50 kr.
Cipők finom bőrből diszes fénymázos hegygyel, termek és bálokra	4 frt 50 kr.
Cipők orosz fénymázos bőrből, szegezett kettős talppal, csavarral a legjobb lábbeli a nedves időben, igen tartós és meleg	5 frt 50 kr.
Vadász csizmák vizhatlan kettős bagaria vagy fénymázos bőrből, háromszor csavarral ellátott kettős talppal s	10 frt — kr.
Ugyanaz orosz fénymázos vagy bagariabőrből	12 frt — kr.
Cipők fiuknak fénymázos vagy bagaria bőrből csavarral ellátva kettős talppal	3 frt — kr.
Cipők leányoknak Brünellből vagy bőrből igen erős szegezett talppal	2 frt 60 kr.
Gyermekcipők Brünellből vagy bőrből szegezett talppal igen tartós	1 frt 80 kr.

Részletes árjegyzékkel ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések posta utánvét mellett pontosan eszközöltetnek. 141

Butor-bazár

Budapest, régi posta-utcza.

Uj jelentékenyen leszállított árjegyzék.

1 pár 1 ajtós chiffon 40. 45, 50 frt.
1 „ 2 „ „ 50, 55, 60, 70. 80—120 frt.
1 „ ágy 22, 25, 28, 32, 40, 50. 60—100 frt.
1 drb. 1 ajtós mosdószekrény 14, 16, 18 frt.
1 „ 2 „ „ 22, 24 30 frt.
1 „ éjjeli szekrény 6, 8, 10, 12, 15 25 frt.
1 „ kredencz 28, 36. 40. 50, 70—150 frt.
1 „ étkező asztal 20, 25. 35, 45, 60 frt.
1 „ salon asztal 15, 20, 25, 30—70 frt.
1 „ irószasztal 18, 25. 35, 45—100 frt.

Ülő-butorok.

1 rips-garnitura 1 kanapé 6 fauteuil 130—140 frt.
1 goblin „ 1 „ 6 „ 150 frt.
1 selyem „ 1 „ 6 „ 180 frt.
1 franczia gobelin himzett medaillonnal 200—250 frt.
1 garnitura rips és gobelin 1 kanapé 6 szék 65—75 frt.
1 diván 25, 30, 35 frt.
1 ottoman 30. 60. 70—100 frt.

Fontos vidéki vásárlók számára.

Egy legujabban életbe léptetett intézkedés következtében képesek vagyunk a megvett butorokat bármely vasuti vagy gőzhajó-állomáshoz szállitva számitani, ugy hogy minden vevő tisztában van vele, mennyibe jönnek butorai, minden további költség elkerülésével.

Megrendelések 10% felpénzzel, de utánvét mellett is eltéztetnek.

145 **Oppodi A. V. és Ellenberger C.**

Landmann J. V.

Budapest,

dohány-utcza 9. szám 2-ik ajtó.

Kitüntetések:

Királyné ő felsége 1868. marc. 4. Budapest, Hamburg 1869. Köln 1870. | Schleswig-Holsteini iparmü-kiállitás 1869. Linz 1871. Bécsi világkiállitás 1873.

Női ruha készitő.

T. cz. Ezennel van szerencsém magamat a mélyen tisztelt hölgyvilágnak

női ruhák.

átvételére ajánlani a legujabb és legdivatszerűbb forma után készitve. A legfinomabb legizletesebb s legelőkelőbb

divatmü-czikkekből 185

nagy választéku raktárt tartok.

Alapos utbaigazitást adok a mértékvevésnel, rajzolásnál és szabásnál.

A magas kitüntetések, melyeket nyerni szerencsés valék, kezeskedhetnek szakmaibani jártasságomért, s remélem, hogy mélyen tisztelt megbizóim megelégedését kinyerni itt is szerencsém leend.

Vidéki megrendeléseknél elegendő a merték beküldése.

Franczia

híg h ajfestőszer

(Chromatique Parisien),

melylyel a hajat legfőlebb 10 percz alatt tetszés szerint tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, és melynek hatása már általánosan olyannyira ismert, hogy további ajánlatra nincs utalva. Ára 2 frt, postán küldve 10 krral több.

Budapesten, kapható TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, királyutcza 7. sz.

Férfi ruhák

106

kitünő szövetekből, bámulatos olcsó áron kaphatók

Schönberger József ruhabazárjában

a korona herczeg (ur.) utcza és forenczichtére sarkán

1. em. feljárás az utczáról. Ugyanott készittetnek mindennemü katonai egyenruhák és cseladruhák a legjutányosabb áron. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Vodianer F. nyomdatulajdonos kiadóhivatalában

(Budapest, megyeháztér 9. sz.)

megjelent:

Méter-zsebnaptár

1876. évre.

Tartalmazza a naptár-részben:

A katholikus, protestans és görög-orosz naptárt, a zsidó-naptárt, a nap- és holdfogyatkozásokat, husvéti ünnepek táblázatát, a nap hosszát, a felséges királyi házat.

Az uj mérték-rendszer osztályában:

Történelmi jegyzeteket, az uj mértékrendszer előnyeit, a méterrendszer egyes részeit, a métermérték és sulyegységek felosztását, a régi és uj mértékek viszonyszámait, átváltoztatási táblákat, árátváltoztatási táblákat, átváltoztatási táblázatokat. — Bélyegtáblát. —

A mulattató részben:

A házikó ablakánál (elbeszélés.) — Bohóságok. —

Ára kötve 30 kr. — Kemény diszkötésben 50 kr.

Sir-lámpák

legnagyob raktára

minden alakban, 6 forinttól 40 forintig,

KUTSCHERA GYÖRGY

bádogosmester saját gyári raktárában

Budapesten, aranykéz-utcza 6. szám alatt,

a „Vadászkürt" és „Nemzeti szálloda" szomszédságában.

Ismételadók engedményben részesülnek. 192

Pénz-előlegek

bármely magas összegben mindennemü **sorsjegyek, állampapirok-** és **részvényekre** a legelőnyesb feltételek mellett. Visszafizetés tetszés szerint egyszerre vagy részletekben.

Mindennemü sorsjegyek, arany és ezüst bevásárlása és eladása.

Szelvények beváltása. Vidékről megbizások pontosan teljesittetnek

200 **ADLER E.,**

bank- és váltó-üzlete, Budapesten, József-tér 2. sz.

Hatóságilag engedélyezve.

Pénzelőlegek

a legjutányosabb feltételek mellett **értékpapirokra, sorsjegyekre, részvényekre, árukra, arany- és ezüstre, zálogjegyekre, fizetési ivekre,** külföldi sorsjegyek is a legmagasabb értékekben fogadtatnak el.

Königsbaum Sámuel

Budapesten, országut 12. sz. az udvarban balra.

Szintugy mindennemü elzálogasitásban lejárt ruhák legjutányosbb áron kaphatók. 199

Őszi és téli idényczikkek.

Fütő-eszközök. Tüzfogót, horgot és szén-lapátot tartalmazó **készletek,** 1.50—3 frtig. valódi angolok 5.50—7.50. **Kandalló-állványok** fütő-készlettel felszerelve 3.60, 3.85, 4—10 frtig, szintén ilyenek kutyákat s egyéb alakokat ábrazoló festvényekkel 8—20 frtig. **Kandalló-keretek** öntött vasból és sárgarézből 2.70—20 frtig. **Kályha-előtálczák** vasból és sárgarézből 1.75, 4.25 krig. **Köszén- és coaks-kosarak** 2.20—7.50 krig. **Fa-kosarak** nádból 3—12 frtig, szintén ilyenek plehből 0.80—15 frtig. **Kályha- és kandalló-ernyők,** különnemü kiállitásuk. **Fuvók,** közönségesek és finomabbnemüek 90 krajczártól 4 forint 50 krajczárig.

Thea-eszközök. Samovárok, thea-üstök, kannák, tálczák, asztalkák, szürők és **golyók, tojásfürők, thea-szelenczék, szekrénykék** stb. olcsóbb és legfinomabb nemei.

Lak-diszek. Virág-asztalkák 8—32 frtig. Papirkosarak, kalitkák asztalkákon és függeszteni valók, ágas gyertyatartók, függő virágkosarak és éjjeli mécsek, látogatójegy-tálczák, márványutánozvány oszlopok, szobrok, angora lábszőnyegek, vas esernyőtartók, stb.

Lábtörülök szeknad-fonadékból, tengerifü, cocusfamaszat és ruganyból, előszobák, pitvarok és lépcsőházak részére, kiállitásukhoz aránylag 85 kr., 95 kr., 1 frt 40 kr., 2—6 frtig.

Uj találmányu franczia gyorsforraló lámpa.

(Rechaud a flamme forcé.)

Ezen gyors hatása, könnyü kezelése és takarékosságánál fogva minden háztartásnak ajánlható borszesz-lámpa, valódi kis takaréktüzhelynek nevezhető, s szintugy viz, tej sat. forrásához, thea főzéséhez, mint ételek melegitéséhez és készitéséhez alkalmas. Kisebbek darabja 2 frt 75 kr, nagyobbak 3 forint, nagyok 3.50. Egy kis serpenyőcske külön 1.75. Egy thea-kanna külön 1.75. 200

Nemkülönben ajánljuk a háztartás körébe vágó számtalan egyéb korlati cikkek és ujdonságok dús választékát, melyekről szóló rajzokkal ellátott uj kimeritő árjegyzékünkkel kivánatra bérmentesen szolgálunk.

KERTÉSZ ÉS EISERT Budapesten, Dorottya-utcza 2. sz.

Irasbeli megrendeléseket utánvét mellett gyorsan eszközlünk.

Aki még **festetni** (**pamacsolni**) kiván, sürgősen lásson hozzá, mert a tél bekövetkezik. Ez illetőleg ajánlom **gyorsan száradó olajfestékeimet, kopál-koczsi-** és **padláat-laktestékeimet** leszállitott árakon. Szintugy valódi amerikai **petroleumot** fontját 12 krban, és a Singer hires szabadalmazott hideg **enyvét.**

KOHN ezelőtt MÉSZÁROS

198 festékkereskedése, gránátosutcza 3. szám.

TILLER MÓR

hadsereg-felszerelési raktára

„a hadi éremhez"

Budapesten,

országut, Károlylaktanya 17. sz. a.

a nagy. méltos. m. k. kereskedelmi-honvédelmi és belügyi-ministerium által megbizott szállitó,

ajánlja dusán felszerelt egyenruha-, és felszerelési czikkek raktárát a

postai, vasuti, távirdai, tüzoltó-, sorhadbeli katona- és honvéd-tisztek és legénység

149 számára a legjutánjosbb áron.

Vidéki megrendelések utánvét mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Árjegyzékek ábrakkal kivánatra **ingyen** és **bérmentve** küldettnek.

Jó és tartós munkáért jótállás biztositta tik!

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

SCHULHOF ADOLF

Budapest, országut, Károly-kaszárnya 24. szám, nagyszerü

czipőgyári raktárában

legnagyobb választék **nagyban és kicsinyben:** 150

Hölgyeknek:

Comodczipők, fin. éberlásting v. bőrből frt 1.20.
Comodczipők, legfin. bör v. éberlásting, **sarkal** és nagy **csokorral** 2 frt.
Czugos topán éberlástingból 6″ magas szárral és lakkorral, legfin. faj, 3 frt 80 kr.
Finom bőr czugos topán, 6″ magas szárral, lakkorral és erős dupla talppal 4 frt.

Uraknak:

Comodczipők finom bőrből 1 frt 30 kr.
Legfin. **zergebőr-topán** lakkorral 4 frt 80 kr.
Külföldi borjubőr (vikcos) vagy **sagrin-bőrből** erős dupla talppal, legtartósabb faj 5 frt.
Térdi csizmák finom borjubör- v. vizmentes bagariából, hátul csattal 12 frt.
Fiu-csizmák minden nagyságban 4—8 frtig.
Leanyok, fiuk és gyermekek számára mindennemüben 1 frt 50 krtól 3 frtig.

Vidéki rendelmények utánvétel mellett **gyorsan és pontosan** eszközöltetnek.

Britannia-ezüst

az egyetlen ércz, mely ezüstfehér szimét maradandón megtartja, s Angolországban csaknem minden finomabb háztartásban található, mert épen oly jó mint az ezüst, s ára majdnem csak egy huszadrésze a valódi ezüst árának. A valódi britannia-ezüst az alább jegyzett árakon **Bressler M. angol érczáru-raktarában Bécsben (Stadt, Schottengasse 9)** kapható és pedig:

1 db. **kavés kanál** 10, 15, 20, 25, 30, 40, 45 kr,
½ tczt. „ „ 60, 80 kr, 1 frt, 1.20, 1.50, 2 frt.
1 db. **evőkanál** 30, 35, 40, 45, 50, 60 kr; — ½ tczt. 2 frt, 2.50, 3, 3.50 frt.
1 pár **kés és villa** (ezüstnyél) csak 80 kr; ½ tczt. csak 4 frt.
1 db. **thea-szürő** 30, 40, 50, 60, 80 kr, 1 frt, nyéllel vagy anélkül.
½ tczt. **étszer-rács** (Esszeugrastl) csak 2.50; — ½ tczt. **tojáspatack** 2 fat.
½ tczt. **asztalkendötartó** 2 frt 50, — 1 **bors-szóró** 60 kr.
1 db. **czukorszóró** 80, 90 kr. 1 frt; — 1 **kézl gyertyatartó** 60, 80 kr, 1 frt, 1 frt. 50 kr.
1 pár **nagy finom gyertyatartó** 3 frt, 3.58, 4, 4.50, 5, 6 frt; — ½ tczt. **csemege-étszer** 3 frt 50 kr.
½ tczt. **gyerek-kanál** 1.50, 2, 2.50; — d.. **tejes kanál** 60, 80 kr, 1 frt, 1.20, 1.50; — 1 db. **leveses kanál** 1.20, 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3 frt.
1 db. **tálcza** 8″, 90 kr. — 10″ 1 frt 20, — 12″ 1.50, — 14″ 2 frt, — 16″ 2.50, — 18″ 3 frt, — 20″ 3 frt 50 kr.; (gömbölyű, tojásdad vagy négyszögü alakban.) — **Thea-teriték** két személyre 15 frt, — négy személyre 18 frt, — hat személyre 21 frt, — 8 személyre 26 frt. Mind-e czikkek bámulatos olcsó áron.

Megrendelések a vidékről **„Bressler M. angol érczáru raktárába, Bécsben, (Stadt, Schottengasse 9.)** intézendők, s ezek postafordultával, után vétlel eszközöltetnek.

Kivánatra egyes darabok is küldetnek, hogy az áru kiválóságáról mindenki meggyőződhessen. — 100 frtra menő vásárlásánál 10% engedtetik el.

Képes árjegyzékek ingyen bérmenteten küldenek. 178

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az **ingerlékeny gyengeseget,** az **ondófolyást,** különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), **a nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) hugycsőszükületeket;
4) friss és idült nyákfolyásokat **nöknél,** az ugynevezett **fehérfolyást,** és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) **börkiütéseket;**
6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

26

Budapest, 1875. Nyomatott Vodianer F.-nél.